

GARNO NZƏTKAWO KUSHETƏBE

Yitagattəgə

Garno kushetəbe adə bana jami lardə amrikaye men tuwangatə, Cidaram Lardəwa Dinabe Cartəbe lardə Amerikayemen (USAID). Awoga suro adəyedə kərawu cidaga IRC-a DRC-a ye,kəlakəl Jamiami Cidaramma kulashiyega, hawarrayeya, kuru ra'ayi USAID ye au gomnati lardə Amrikayema gənyi.

Ardiya

International Rescue Committee (IRC) -a, Danish Refugee Council (DRC)-a, kuru Global Protection Cluster (GPC) -a askəranzaga fulezana amdo bananza garno kulashi nzərifoyedero sadəna ma.

Fuwutə Garno Kulashi Nzərifobe-a, kuru Karapka Fuwutəmasoye'a: **Francesco Michele** (Lead consultant, IRC-DRC Project-ye), **Brennan Webert** (DRC-ye), **Katie Grant** (IRC-ye), **Jude Sweeney** (GPC IAWG-ye).

Karapka Cidadə nankaro Shawari Fasallata Yiwoma, Karapka Cidadəro Kulashe Diwoma, kuru Amdo rowodəga Walta Kulastəma: **William Chemaly** (GPC ye), **Sofia Khetib Grundy** (GPC ye), **Jessica Lenz**, **Jenny McAvoy**, and **Lea Krivchenia** (InterAction ye), **Kathrine Starup** (DRC ye), **Rebecca Gang** -a, **Alice Hawkes** (IRC ye), **Boris Aristin Gonzalez-** a, **Ivan Cardona** (GPC ye), **Pilar Gimeno Sarciada**, **Caroline Baudot**, kuru **Valentine Honore** (ICRC ye), **Erik Kastlander** and **Fawad Hussain Syed** (OCHA ye), **Rachel Hastie** (Oxfam ye), **Sam Cheung** (UNHCR ye), **Kim Roberson** (UNHCR ye), **Daunia Pavone** (kaalama), **Patrice Chataigner** (kaalama), **Dina Abou Samra** (GPC OCHA ye), **Kelly Ryan**, **Clarissa Dudenhoeffer**, **Rachelle Cloutier** (UNHCR ye), **Ellie Kemp** (Translators without Borders), **Valerie Svoboda** (GPC UNHCR ye), **George Readings**, **Bradford Adams**, **Andrew Meaux**, **Pauline Thivillier**, **Emily David**, **Emily Krehm**, **Dora Abdelghani** (IRC ye), **Verity McGivern** (HelpAge International ye), **Perrine Benoist** (Humanity & Inclusion ye), **Benedetta Cordaro** and **Julián Ibargüen Onsurbe** (IOM ye), **Yannick Creoff** (National Protection Cluster Iraq ye), **Tiziana Clerico** (Protection Sector Libya ye), **Connie Pederson** (Protection Cluster Palestine), **Sadia Aleem** (South Sudan Protection Cluster ye), **Elizabeth Atkinson** and **Stella Cotorcea** (IRC Iraq ye), **Elena Bartolini**, **Kayla Pries**, kuru **Ilse van der Straeten** (DRC Iraq), **Alon Margalit** (Protection Sector Nigeria ye), **Josephine Kiguru** (IRC Nigeria ye), **Dominique Reinecke** (UNHCR Mali ye), **Sven Schmitz-Leuffen** and **Emilia Wahlstrom** (UNEP ye), **Caroline Blay** (GPC ye), **Luis Enrique Eguren** (kaalama), **Veerle Triquet** and **Annelaure Duval** (WFP ye), **Murat Yücer** (OCHA ye), **Bruno Donat** and **Christelle LoupForest** (Mine Action AoR ye), **Michael Copland** and **Joyce Mutiso**, (Child Protection AoR ye), **Jennifer Chase**, **Rofan Khalaf**, kuru **Astrid Haaland** (GBV AoR ye), **Jim Robinson** (Housing, Land and Property AoR ye), **Emilia Wahlstrom** (UNEP ye), **Mara Stecazzini**, **Patrick Rooney**, **Emilya Cermak** and **Jan Hessbruegge** (OHCHR ye)

Cidaramma kuru jamido bananza fuwutu kashimoram adəro sadənamaro Askərnyena Assessment Capacities Project (ACAPS)-a • DRC -a• Global Protection Cluster Operations Cell-aq ,Naado Cidadə Tədinma (AoRs) , Karapka Cidadəga Sadınma – Karapka Cidadəga Kulastəga kuru hawarraye, Karapka kəla Hakki Adam Nganaye Gotəma, Karapka Nasha Sharaga kuru Kaidaga wuzənama • HelpAge International -a • Humanity & Inclusion-a • InterAction-a • International Committee of the Red Cross-a (ICRC)-a • International Office of Migration (IOM)-a • IRC -a• Joint IDP Profiling Service (JIPS)-a • Norwegian Refugee Council (NRC)-a • Oxfam GB -a• Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR)-a • Protection Information Management (PIM) Initiative -a• REACH Initiative-a • Translators without Borders-a • United Nations Environment Programme (UNEP)-a • United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)-a • United Nations Office for Coordination of Humanitarian Affairs (UN OCHA) APMB, NARAS -a• We World-a• World Food Programme (WFP)-a • foto sodə Pixel perfect so, monkick so, phatplus so, becris son tədə, freepick də www.flaticon.com tuwandə • Copy-editing də Kate Murphy sudə • Graphic design də Blake Roberts shima suwudə

Bayan dnankaro au shawari nasha ruwo adəga waltə yasa nankaro, martəno Karapka Cida kulashiye-a Hawarraye-a Global Protection Clusteerye address nza GPC website ye medən.

Garno kulashe adə jami lardə Amrikaye bananza nasha Agency for International Development (USAID) lan bowotiyin madən keto.

Awoga Surodəye

Ardiya	1
Awoga Surodəye	2
Kurtəga Surodəye	2
nzərifoye masalanzəga fasallataro diwo	3
Num Nguwu PAF diye	3
Dalil PAF diye	3
Shimo kəla Kaida,a diye kuru ilmu awodəga shimo balan diwɔye	4
Ma'ana do Kasattənama, kəla cidado Ngawon tədənama	6
ruwo'a PAF ye do shilan gartənama	7
Assutu PAF yega kuru fasaltənzəga	7
Garno Nzətkawo Kushetəbe	9
PAF ye awodo Muhimmro Gowozənama	9
Ndu Kushetudə sudo ?	10
Sambiro kuro kəla ?	10
Futu PAF ye Cidanza sudinye	11
Nasha Kərtə dəga bayanzinaye 1, kərtədəga banajinma kuru jiri jiro soga	13
Nasha Kərtə dəga bayanzinama 2 Futu kulashe də tədəna dəga bayantəna	18

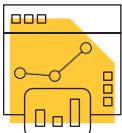
Kurtəga Surodəye

Kurtə 1 tamotəram Kulashe PAF ye	4
Kurtə 2 Kaidaga Arakkə do duluwuwa kulashe nzətkawu ye wuzənama	5
Kurtə 3 fassari awoga PAF ye Asuzənama	6
Kurtə 4 Somsomi num Nzətkawo baye (InterAction yen gowotə)	7
Kurtə 5: PAF ye dəlam nzə uwu so	7
Kurtə 6: Assutu PAF yega kuru fasaltənzəga	8
Kurtə 7: Kərtəga Diyawu PAFye	9
kurtə 8: Cidaga Suro Kulashi Nzətkawoye	10
kurtə 9: kashiga diyau futu cida PAF ye tudinma	11
kurtə 10: Koro Kashimoye futu cida PAF ye tudinma	11

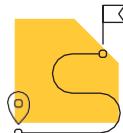
nzərifoye masalanzəga fasallataro diwo

kurtə

Garrno nzərifoye kushetə (PAF) shimo kamil, kushetə awo suro duye nzvrifonza.ⁱ Shi PAF də amsoga banazə kushetə nzərifoye dəgaasuza, koroga addəro amsa sadin:

hawar jilibi matəyin, shi
kushetə nzərifoye dəga tədiyin?

jilibiro bayanna hawarra kasaptə
kuru gartəgə kushetə do awo'a
samma, ngəlaro tədənama dəga
banatəyin?

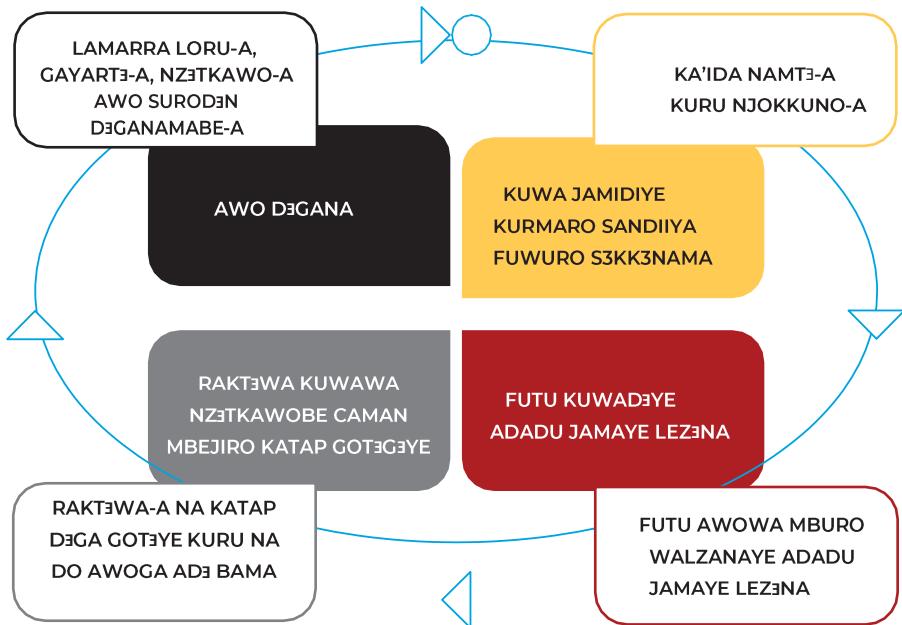
shimo PAFe kushetunzə zauro tədənama, kuru kurmaro kəlan tədiyin manado riiyi də waajiyin maye. Bayanna sədiyin kəla shawari gotayen, nasha nənga nguyen, au nasha nasha nənga cida'a nguwumen, nzərifo ba kaida'a lardəga dinayema hakki adam ganaye lezənama au hakki am hijira sadənama soga lezənama au kaidaga sandiya banataye lezənama so dəga fulujin au binyi sətkayin cida Nzərifoye ndasosoro faidajiyin, amdo gudun hijira suro lardənzalan sadəna mayero faidajiyin, am gudun hijira dən waltanama so, am larda gaderə sowosa lezanama so, kuru amdo lamar indi so sandiya lezənama so.

Dalil PAF diye

shi awo faldo kushetədə nankaro naptənamadə, nənga'a do təga nzərifo ba dəga fuluiyinma dəga shimojin. shilan faidatəne badiyaram riyijiyyi yen au loktu do riyijiyyidə wa'a jiyin yen, addəye banazəgə kəlakəlan kushatədə au nasha bana so dəye asutugə ngəlaro cida tiyin.

lamar nzerifo kulastəye wuzənama, kuru awoadō notənama au hawarrado gotənama də'a faidatə "lamarra hujja'a dawartu, au hangal gurta au sulwu do halla amyeso dəga sasaiyin ma au kaida'a do na nzerifo ngəla'a maro duno tiyin".ⁱⁱ

PAFdə USAID BHA ye IRC-DRC ye kulashenza cida tamotəramma nzətkawuga wuzənama, kəla kəldo kulashe nzətkawuye dəga banajiyinma.. sha gartu ro yikkodə bana karapka hawaraye kuru kulashi cida ye Global Protection Cluster ye ma. Global Protection Cluster ye sha kasatsəna.

Awodo shima muhimmima nzətkawu baye

- Awoga kura-kura nzətkawu ba au muradəga fuwuzaiyinma
- Awoga kura-kura nzətkawuga wuzənama kəla tilogaro cidiatiyinma
- Raktəwa-a kuru fara'a jawawu yiobe-a kongne daraja ngəwul nzətkawobedən.

Shi PAF də nya banazəgə nado zauro bama asunəmin, adaye səkkə rangnəm lamarra dəga loktu kururo nininəmin. Kuwawa nzətkawobe asutəro, shi PAFdə dalamma diyeu kurakuradə faidətə nanəmmmin majin (Figure 1)

- awowado kurmaro lamarra nzətkawoye dəga ngəla au battiro lezənama.
- Ka'ida hallaftə au namtə-a njokkunotə-a nawa-a kuru jamiwa jumla jamabe'a lan.ⁱⁱⁱ
- Awo doni duno'aro gotənadəye futu jumla jamabedə'a lezəna (daraja-a, naptə nəlewabe-a nəlewa tiyibe-a jumla jamabedəye) doni ka'idawa hallaftə-a njokkunotə-a taganasbe jami jumla jamabe-a na-a zamətəna woson cijinma.
- Kəkəltə raktə kamma kəmaabe-a, duluwuwa fatobe-a, raktə cidarambe lardəye-a kuru raktə jawawu yiobe cidawa kanjimalibe ka'ida hallaftə-a njokkunotə-aro jawawu yioro.

kulashe adə raksu ruwodo ma'ana farakka lammarrfa fəfaltayinye, raksu fasalla dəga au awogado sandima muhimmiro gotənəma sa'asa nzətkawu muradutənəma dəga tuwändiyin Duluwado təga kulashe du tədin də samma təga awoga maatiyinma dəga tuwändə, "nashaga au cidaram do sabtəgə bana matənəma dəga tuwändə awoga nyiatənəma dəga diyo e mbeji, kuru cida'ado cidawowu gammasoy asutu".^{iv}

cidawu Nzərifoyedə sandiya cidawudo nzərifoye magənyima dəga rokko cidaza kvla tiloga ro shawarri goza kuru layya au kunasarra tangarrataasuza, awogado nzərifoba taganasro lamar dəro katap gotə. ... ciudawu nzərifoyedə muamala kətenzaga cidawu gadega mburshegaro sadə, adegaiyima loktu cidaye au samno cidaye surocidaram falyen, num nzərifo ba sammaro katap gotv nankaro".^v

Shimo kaida kuru ilmu awodəga shimo balan diwoye

Shi PAF fasari nzətkawuye Inter-Agency Standing Committee (IASC) ye fasarrinzu dəga kasatsana, fasari adə dəge shima "cida sammado nyianzədə daraja adam ganaye kamilma, futu ruwo au maana kaidaga karakaga sharaye, Kaidaga Larduga Dinaye Hakki Adam Ganaye Wuzənəma (IHRL), Kaidaga Lardu Dinaye Adamgana ro Bana Kanjimariye kuru Kaidaga Lardə Dinabe am Lardunza Sosa kwalzanaye (IRL)".^{vi}

Kaidawa IASC ye *nasha Nzərifoye Cida Kanjimariye Wuzənəma*^{vii} kuru Kalma Nzərifoye Kulatilomi,^{viii} rokko International Committee of the Red Cross (ICRC)ye Kaida Nəm Gonyi Cidaye Nasha Cida Nzətkawuye,^{ix} maana awoga PAF ye amdəga bayan jiyn kuru banazəgə layyado cidadəga asutiyinma.

The Protection Information Management initiative (PIM) də banazəgə kulashe nzətkawuga wuzənamadv awoga ilmuye faiudatə au hawarrdo faidatiyinmadə ngalwoma.^x shi PAF sha kaida'a PIM yed dəgan kalakallo faida tiyin. Təlam PAF yega kuru ma'ananza dəga samma Global Protection Cluster *Humanitarian Country Team Protection Strategy Provisional Guidance ruwon zəga kalkal.*^{xi}

Shi PAF də, sha awoga nzətkawuye tamotərammaro satandə yakku ma dəga kalkallo tədəna: kulashe awoga suronzaye notənama sambisoro wajinma, fasalla cida kadaye, kuru duluwu do tamotəram nza notənama.^{xii}

Ioktudo PIM dəga gartiyin man, kaidagado suro foto kən indimi (2) lan bayanna tədənama dəga fasal kulashe nzərifoye dəga gawodə mbu.

Kurtə 2 Kaidaga Arakkə do duluwuwa kulashe nzətkawu ye wuzənama

Kaidaga Arakkə do duluwuwa kulashe nzətkawu ye wuzənama

Jamiga wuzənama kuru awo sammasoga sabsənama

Hakki jamiye kuru nalefanzadə shima shimoro gotadə mbu Jumla amyedə kulashe awoga ruwotiyinma dəga ruptadə, au asutudə au gartadə au luwuram dulan faidatədə mbu.

Fuwuro letiyin

Kulashe dəga sambisoro bəlintəyin, kuru shilan shawari gotin, adəye səkkə bana kəla tiloma ita gatciyin, kuwaga fulu jiyin kuru ndu kuwa dəye samyin zam jiyinma, kuru num duno awo dəga faituye dəga surayin.

Cida notə-a kuru raktu cida diwobe-a

Cidawu nzərifoyedə sandiro mburo walzəna, cidawu sudəga lamarra nzərifoye au ilmu sha samunzənama ngala sawandəna kuru cida nzaga nozanaro.

Sapsawi bayanbe-a kuru hawarraga faidata

Sapsawi bayanye na kam gademen tuwan dənama, awogado faidata sapsawi bayanye dəga tuwandənama, kuru bayannado mukon mbejima lamar dəga wuznama. Kəla dalil kulashi diye ngəlaro bayanna diwodə mbu, kuru amdo sandima lamarra dəga mukonza suro kulashe diyen mbejima ro gultə, kuru dalil ngayi diwo də num nzərifo ba dəga fulutu bas.

Lamar dəga fasaltə kuru kultə kallo Cida diwo

Lamar dəga fasaltə kuru kultə kallo Cida diwo (suro karapkaye au cidaram ye, kuru amdo mukonza suro dən mbejima - kanjimariye au kanjimari gənyima ye) zauro muradətəna kula ngunuwudo tədənamaro gunatəgə nzərifo ba dəga wutugə kuruasutugə, kula awoga mbejimaro gartəgə cida indi-indiro diwo katəro.

Kundo Cidaye nzurifoye

layya gade-gadedo num nzərifo bba dəga tumatəna fulujiyinma, kuru cidaga sha nganzazənama kuru katappa cidawu gade gade ye Shi kulashidə shi;lan raktu faidatu bayanna tədiyin, nəngə kurtu kuru faida tiyin nashanum nzerifo ba am sammasoye, futu katap gade gade gotənama Nguwul Nzərifoye ma dən.

Ma'ana do Kasattënama, këla cidado Ngawon tädënama

Fassari awoa do asutunama Kurtu Kënyakkumiye (3) madə, kaidagado caman mbejima kuru ilu kulabe man faidagatə, awoga cidaye PIM ye kuru kareya shimoye. Fasaridə isu awo fallo napkatə bana amdo lamardiye gonyi mamen, kuru amdo kada mukonza suro dən mbejima kulassa tangarzanama

Kurtə 3 fassari awoga PAF ye Asuzənama

fassari awoga PAF ye Asuzənama

Cidaga Suro Kulashi Nzətkawoye

fasaldo num nzetkawu baye asuta sodu tədəna, nunga lamar duga asutu kuru amsoye jawawunza fando nakaro.

Kuwa

Adam ganaye kənənganza isə fitinaro waljiyinma ma, au au dunoduno, njokkunoro waljiyinma Kuwadə kam diyomanzən men raksu wajiyin (kundoma kuwa diye) au kaida gomnatiye men, au ada amma (badiyaram kuwa diye) sandi adə samma men kuwadə raksə wajiyin.

Nəm dunogana

Hallala au kənənga kam falye au sandi kadaye, au naptəram zaye, do sandiya futudo num dunonza kuwa duga asutu , au dunonza suro awo shima dungan kənəngatu, au awodu kojiya kənənganza caye ro waltu. Amsodə futudo kuwaro katanadə naptəramnza muamalaye lan kara, junsu au kaduwu au sa'anza, au alama'a gade. Nəm dunoganadə awodo am kənənganza gaderö ro gunyi wajiyin, kuru nduma kuwaro dunubaro katambinba

Raktə

Awo faidatuyedo na kamyen mbeji madə, fato, au naptəram do kuwa dəga suka sha sandiya zam jiycin mba au raksa kənənganza sadiyin au banna kuwa diye fulujiyinma awo do shilan faidatiyində raksu karero waljiyin au futu do naptəram ndə fasaltənaye Duno də sanyala mukoyero raksə waljiyin au raktədo awoga faidama fando au raktədo kazəyi baaro na naptə nəlefa"aro letəbe

Fitəna

Nadinro duno kamyen faidatə, au kərmai, mana ciyelan au duno buriye men, këla kammaye, au kam gadeyero, au juwu amyero au bula amyero, isu kamro zau gəna jiycinma au royero waljiyin ma, au hangalza au fuwutu amye'a ngaworo kalakciyin au njokkuno ro kamma səkkin

Ranno

Kamma duno men sakkə awo wazənama diwo

Kamma nadimen awola daptə

nadiro amsoga awo faidatayinr daptə, kare, cidado muradə zanama kuru raksa sawandiyin ma

Kuwa Nzərifobe

jamidiye kawu baro katu wajinye au raksu wajinye nasha fitnaye au rannoye au njokkuno nadinyema

Nzərifo muradətə

shi adə wajiyin loktudo amdo hakkin zaga lezana ye raksa muradunzaga faizayin bama kuru darajana maiye dəga sandiro sadin ba, au na cidawu gadeye kəlan zan hakki num kurmaiye mbeji ma au sandiro fataiyado kənəngatayin

kundo cida nzərifoye

fuiwo diye fulu, hakki amdo fuiwodəye wazənama/au wazə kozənama yasawo au asar nza kalakta. surodən kawu amdəgasandiya zamjinma dəga fulutu, num dununza kawu dəga faitəye yirawo kuru dunonza kənənga ye yirawo

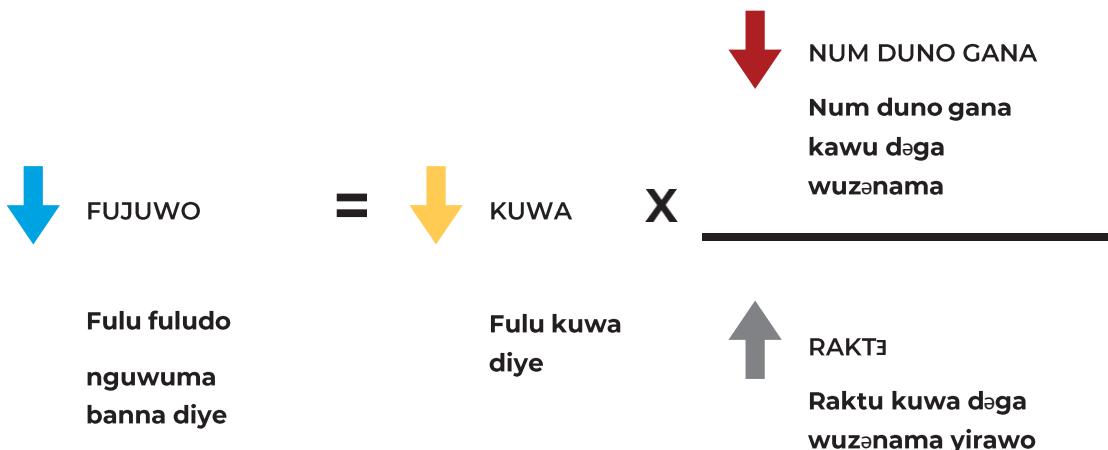
ruwo'a PAF ye do shilan gartənama

PAF də kəla asutu garno isawu nzərifo baye lan garratə jamidiye kawu baro katu wajinye au raksu wajinye nasha fitnaye au ranno ye au njokkuno nadinyema

isawu nzərifo baye (Figure 4) də misal do nasha isawu men gənyima layya yakku do fujowu dəga surayinma shi nzərifoba də awo sha suwudiyində shima loktu do kawu dəga kuru num dunoba sha faituye dəga (kam fal ye au jami sammaye) isu kurazə duno awo sha faitaye madəga kozə, au raktu citə sha faizayin ba ro walzə, kuru raktə fitnadə kojiya amso dəye raksa lamar nza caye ro walzayin ba.

shi isawu num nzərifo baye də, num nzerifo ba kam falye au bula ye ngəlaro kuratə bas gənyi muradəzə Amma, amdo PAF dun faidatiyində num dunoba au raktəgə dəga asuzanama ngəlaro wutadə mburo walzəna,

Kurtə 4 Somsomi num Nzətkawo baye (InterAction yen gowotə)

Assutu PAF yega kuru fasaltənzəga

Garno PAF ye də kalma'a au fasariya suo cidagado tədənamaman gozə faida tiyin^{xii} awo də indi-indiro waltu diworo katə nanka, raktə shilan cida gade gaden faida tiyin nankaro, kuru sapsabi bayanye kuru hawaraye faidatə ita ndəlam təgə.

shi PAF də fellanzə uwu (Figure 5):

- Wasəlawa diyau
- Wasəlawa sənana yakku, wasəla woson
- Shawari kəla dəlamma kasarrata hawar dəga fasal tiyinma
- koro kulasheye banazə koro dəga gartiyinma
- sabsabi bayan ye kuru hawardo muradə tənama isabkata

Kurtə 5: PAF ye fellanzə uwu so

WASƏLAWA	WASƏLAWA-SƏNANA	JILIYA	KOROWA KULASHIBE	SAPSAWI BAYANBE-A HAWARRA DO
Kulashe kuamado faidatə sabsabi hawarre-a aodo hawar duro muradətənama	sabtənama cidiya layya muradutənabe kula kulashi nzətkawoben	layya-sunana wasəla dibe; sabsabi hawarre sabtarō bana'ajiyin kuru ihawarra layya do	wasəla dəbe suwudunama shimo jiyin.	fasaltə sunana na'ado hawar diye suo wasəlawasunana yen napsənama/au wasəlawa.

Shawariro tənama Furumturam Shawariya
korodo PAF ye bayanzə kula sabsabi
kasarrata falfalwoso'a tilo hawarye-a
zənama, faidatu garno dəye hawarra
shimo jiyyin ma, korowa adə
lamarra ndasosoro gunum
yikoro gunyi tədə, do raktu gotu
futu muradutunaro kalaktu
faidatiyin, aubayantiyin kula,
awoa dəyen.

Shawariya
kula sabsabi
hawarye-a
hawarra
yega, raktu
jawawu
dawartənama
kula koro
kulashabe
dəga bana
jiyinma.

kurtə 6: Assutu PAF yega kuru fasaltənzəga

Kurtə kən arakkəmi (6) fəlezəna PAF dəye wasəlawanzə diyawu kuru wasəlawanzə sənanama mewun indin:

AWO DƏGANA

TARIHI FITƏNA-A/AU TAJIRWAYE

KƏNDARAM SIYASABE-A
KURU ARZƏYI
NAPTERAM JAMABE-A

KƏNDARAM CIDARAMBE-A
SHARABE-A AWO
NOATABE-A

AMMAYEN DƏGANA

KUWAWA NZƏTKAWOBE

FUTU KUWADEYE ADADU JAMAYE LEZƏNA

ALAMARAMMA JUMLA
AMMA ZAMTƏNAMAYE

KƏNDOWU KUWAWA SAUDIN
KURAKUWA
TAMORAMMA KUWAWADƏYE

NZUNDUWA-A
NIZAMMA-A KURU
CIDAWU-A FATOBE

NA KUWAWADƏ CIZANAMA
NUNGADO JAMIDO
ZAMTƏNAYE RAKTLUNZA

CIDARAMLA-A KURU
DULUWUWA GADE-A
RAKTƏWA JAWAWU YIOBE-A

Bayan do kuzukkəma kəla PAF diye wasəlawanzəye, au wasəlawanzə sənanama kuru layya do suro na bayanye kən

tilomiyema 1. Shimo gade kəla koro kushetəbe dəgə-a sabsabi hawaryebe-a kuru awado hawarduro məradətənama dəga na bayanne kən indimi 2 ladən tədəna.

Shi PAF də am kulashi sadin shimoga cina nasha hawarra naa muhimmi maro hangal nza sadə (Kurtu kən tulurmi 7) surodulan shima raksa nzerifoba suro naptəram diyan asuzaiyin wo.

Kərtəga Diyawu PAFye

Awoga surodən daganama

Awowa dəga ngəlaro kushetədə zauro faida, dalildə andeya banazə awodo waatə fitəna diye-a awodo nzerifo dəga suwudinma asunyen.

KUWAWA KƏMAARO KƏLA JUMLA JAMABEN

Kuwa do kurmaro wajiyin madəga notudv zauro faida, cidado am suro dfiyema, kuru furtu riyiji diye

FUTU KUWADƏYE ADADU JAMAYE LEZƏNA

Jumla jamabe doni kuwawadəye zamzənama, futuwin au ngama kuwawa anyiro duno gana'aro wallada, kuru futu doni tamorammadə jami jumla ammaye gadegade-a au na'a gadegade-alan gadejinma.

Raktəw a kuwawa nzətkawobe caman mbejiro katap gotəgəye

Raktudo amdiye sokkudiye au jami diye asutudə zauro faida, kuru futudo na'a cidaramye bana saudənama (suro lardu-a lardu diyaye-a) futu awo nzərifo dəga zamjiyinma kuladən katap goyiin

Garno Nzətkawo Kushetəbe

PAFdə garno shimoye cin, shilan raktu kula kəltə kulashidəga tudin, au tawutawu tigayin, kuru nunga nduso mukon nzə b=mbejima nasha awoga nzətkawo dəmen maatiyinma Sambi solo futu PAFye dəga faida təne

PAFye awoanzudo shilan gartənama

Shi PAFdə kulashi napturam gade gade lan bananzəga ciyin, naptəram jamiyeso, kwar nzaso, lardunzaso, kuru nasha lardu gaderō fartu letiyin yeso Shi adə awo bayanna mowoye gənyi, au laido bayanna muwoye gənyi, amma amdo PAF dəlan faidatayin dəga bana zəgə au bayan dəga na kadan sawandənama dəga banazəgə fasalzaiyin Kulashi dəga fasartəmen kuru məradə hawar dəye fasartəmen, PAFdə banazəgə nado bayan matənama ba ma dəga asutiyin, adənanka dəro shawari do shima ngəlawo gotiyin ma kula nəngə au awowado faidatə bayanna gade gowotiyinmadə shawarido notəlan gowotənamaro waljiyin,

PAF-a faidatudə, layyaa bayanna mowoye na kamdo awodəga surinyiman gotə muradə zəna, kuru futudo bayanna gade gade PAFye madəga hangal təkiyin kuru faidatiyin futu asutənaro Sha ngularo faidatiyinma, kulasıwu sədə awoaga adəga sadiyin:

- Wakil Kualshi nzətkawu diye matuyado, shima kula kulashi diye surin
- Amdo awo dəga lezənama samma solo garno dəga, kuru fasal dəga samma bayan tudiyin.
- Kamwo solo cidanzəga kurawu cidanzəye yiwo, amdono nzərifo baro sandima karungu dəro suro kulashi diyero tukkənarō walzə

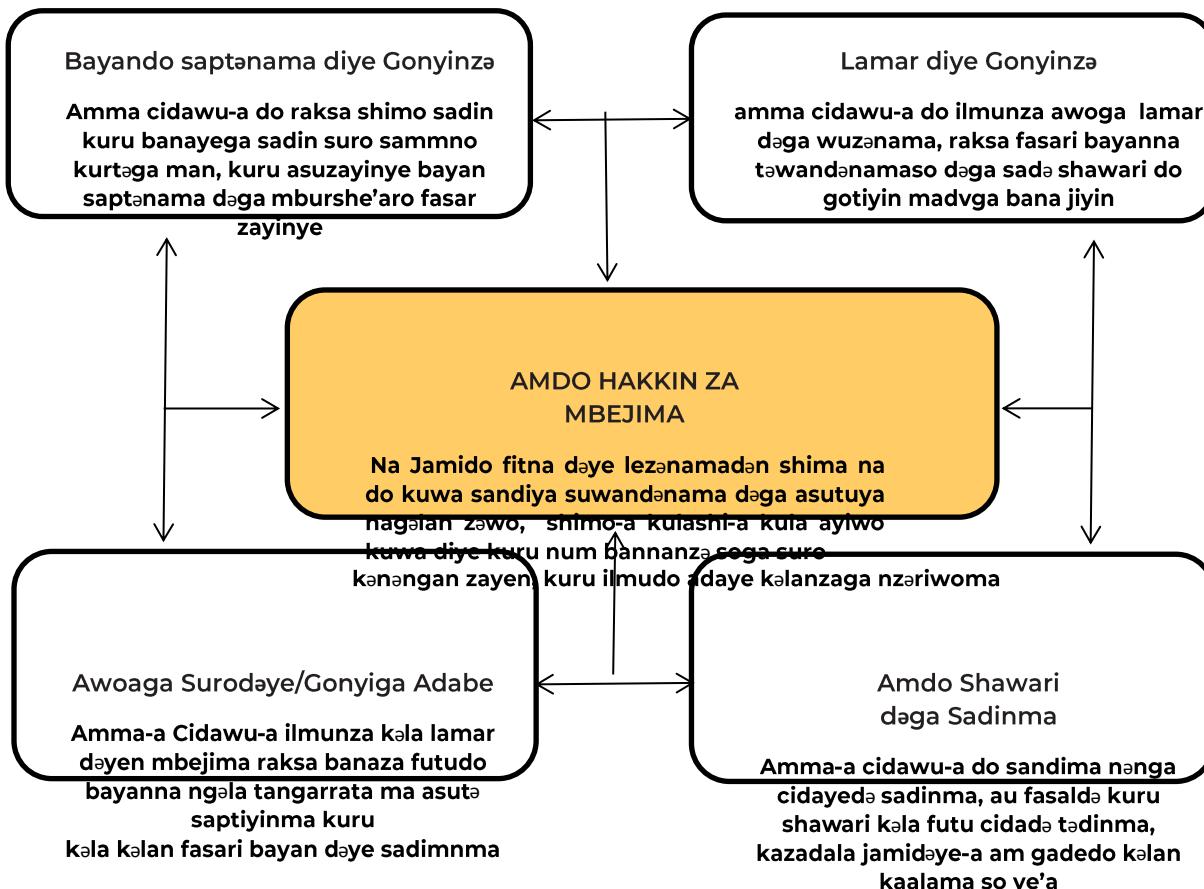
Ndu Kushetadə Sədo ?

Amdo PAF dəro nyiatənamasodə sandima cidawu nzərifoye kulashe do nzərifoye dəga wuzənama sadinye, cidawu nzərifoye bulayega larduyega samma surodən mbeji, kuru kate kate amdo cida dəga rokko sadinmaye. Shi adə garno do kəla kəltə rokko cidatinma

Nguwu soro am cidawu badə kulashe Nzətkawu ye kusupkuma dəga kwalzə tədimbawo *Karega Cidyedo Bayan Təmonama* dəga ngəla kuru Faidammaro Tawatsiyinma^{xiii} adə alama faidagama fulejiyin kamdo bananzə muradətənama, surolan au binyi diyalan, adiye kulashi awo sammaye so dəga bana jiyin (Kurtu kən uskumi 8).

Bayan-a ilmu-a jami do fitna dəye lezənamadə. au cidawu nadəyesodə, au am rokko cidadəga tədənma sodə, kuru cidawudo sandima fuwunwo na banayedən, bayan am adəyedə zauro faidaga Kamdo shima fuwuma Kulashe Nzerifoye də adə tədənaro tawatsəgə suro samnodo dawari cidayı dəga tədiyin man au suro muamala manaye men, au kulashi do kəla kəltə tədənaman

Kurtə kən 8: Cidaga Suro Kulashi Nzətkawoye

Sambi soru kuru yimyi soru kulashi dëga tædin?

PAF dëye faidatædæ ngænyi baditæram do kut man baditædæ mbu gænyi kuru awola ye watænzæmen raksu badijin, awola kuru kamye au kutura la Baditiya kælakælannaro cidata Faidatæ buroyedæn shi kam PAF dæn cida zæyimadæ ngai diwonzæ dëga muradætæna:

- Bayan na kamla gadeyen tuwandæna madæga asutu kuru fasal tugæ
- koro kælashebe sodæga faidatæ
- Awoagado Lamarra dëga fælejiyin masodæga asutu
- Bayanna gade muradætænama sodæga asutu

Rangnum PAF dæn faidatum kulashe do caman tædænama dëga garnæmin, kurubnado bayan matænama dëga nguwuro tuwandinyima, kuru nado bayan gade matænama, kulashe kusupku kuru awoa sammasoga sapsænama nankaro

Kulashe fuwuye waltæ tædæya, raksæ bayanna bælinma awoga burinrofafal tana dëga suro duro tækkin futu dalil kulasheye dero wutiya, raktæ dælamma PAFdæye kartæyin, garno samma son faidatu yayero Shi adu raksu maananzæ wasæla notænama kuru bayanna notænama sabtæ awo nyiatænama banatiyinro waljiyin

Kulashidæ, kashimo PAF men, kæla kælan tædæ.^{xiv} sokku fasari loktu kulashi yedæn, awoga faidama au fasaltæ zamanyedo jimla jamiye lejinma, fasaltu am banaye raksu waajiyin ma, kuru loktuwa do awolaso waazænama, au yimcidaye kate cidawuyen kulakæl men tækænama.

kurtæ 9: kashiga diyau futu cida PAF ye tudinma

	FASAL		KAANUMWURO DIWO		KULASHI		MUAMALA										
1. Bayan dalille	1. Cidawu Dæga ita notægæ	1. Kulastu	1. Kulashido raktæ kæratiyinma kuru	2. Bayan Cidawube, cidatau, kuru kælakæl	2. Bayanna na am awodæga lezæbyiman mowo	2. Yikowoltu	2. amso sha klasatsayinma ye	3. Bayan hawardo matiyinmaye	3. Bayanna na am awo dæye lezænaman mowo	3. Fasari	2. Katkadi dëga bayan tuwandæ samtænama	4. Sabsawi hawarre waltæ wuta	4. Bayan dæga ngælaro gænatæ kuru cistægæ	5. Tumætæ	3. fasaldæga kuru ilmu surodæn tuwandænama kæn indimiro wutu	5. Bayan laido kulashidæ tæga tædænama	6. Bayan kæla cidadæye-a karega cidaye-a

PAF ye futu cidajin

Shi PAFye futu cidanzayedə (Kurtu kən laarmi 9) katappa diyau dəga cin (ACAPS yen gowotə)^{xv} kuru fasalla kallo kultuya do kulashi suro loktuyen, tangarratama, mburshega ma tudin.

Katapwosoro fasalnza gotə, futu awodəga asutunaro kuru, layya koroye notənama gai, shima nya shimozə futu shi adə dimin ma Kurtu kən miyaumi 10də, bayan kəla katap woson sədəna, kuru koro notənama misallo tadəna Bayan gade tadəna, Faraskəram bayanne kən tilomi 1- Karega kulashi PAFye

kurtə 10: Koro Kashimoye futu cida PAF ye tudinma

- i PIM, Kalmaa Nguro Faidatiyinma Bayan kəla Cida Nzətkawuye, 2018, p.45, <https://bit.ly/3bbzEpf>
- ii IASCye Kaidanzə Nzərifoye (2016:3), <https://bit.ly/3yrE2eo>
- iii Jami amyesodə awodo boro man notənama gənyi lamar dəro kakallo letudə mbu, alama'a gade-gade sodə kula tilon kəra tənaro tawattə Alamaado jami amye dəga kuratədə awoga adəso mbeji, nguri, junsu, nəm gade-gade amsoye, kamu au konga, kuru alamawa kaduyega adayega (<https://unstats.un.org/unsd/demographic/sconcerns/popchar/popcharmethods.htm>).
- iv ICRC Professional Standards (2018:7), <https://bit.ly/2Zm7OBu>
- v ICRC Professional Standards (2018:43)
- vi IASC, 2016, <https://bit.ly/3yrE2eo>^{vii} IASC, 2016, <https://bit.ly/3yrE2eo>^{viii} IASC, 2013, <https://bit.ly/3prEd41>
- ix ICRC, 2018, <https://bit.ly/2Zm7OBu>
- x <http://pim.guide>
- xi Shi adə raktə dəluwa kate kate cidaramye so dəga bana zayin, kallo kulashi nzərifoye dəga diwo nankaro, shimo sadə layya cidaye nguwu sabsa bana dəga yiwo au nzərifo bado jami fitna dəye zamzənama dəga faitə nankaro, adəyeyima waatə njokkunoye dəga faitə nankaro ICRC, 2016, <https://bit.ly/2LUjQPa>
- xii InterAction, <https://protection.interaction.org/>
- xiii Bayanna-a sabsawi hawarre-a matiyinma nasha kulashi nzətkawuye dəga diwo, PAF dəye ferta nzəmen, shiman faida tiyin au faida tənəma nasha dəluwuwa bayanye nasha Joint Inter-Sectoral Analysis Framework (JIAF)-ye, Global Information Management Assessment and Analysis Cell for COVID-19 (GIMAC)-ye, GBV Area of Responsibility Analytical Framework-ye, Needs and Identification Analysis Framework for Child Protection (NIAF)-ye, Mine Action Area of Responsibility Analytical Framework-yega. ilmu awodəye kuru garnonzə, nasha kulashi diye fasaltənamən gojiyin, fasal kulashi dəye kuru ilmu awo dəga diwuyen kunten (National Protection Cluster Iraq Analysis Framework ye-a, , MIRA-a PIM)-a.
- xiv Wune: Awoagado Bayanna sodə Faida'a kuru Bayanna Tumona diye Faidaro Notəye: <https://bit.ly/3bXP6Hf>
- xv "Kulashi nzerifoyedə sha awo loktu falye diye kwallero wande gonəmi; sha loktu bayan tumoyin ye samman tədə. Kulashi nzerifoye buro salak yedə, raksu kurtu bayanna buroye au dawuye maso dəga wal jiyin Dayi bayanna dawuye au buroye sodə kurtu mana fuwun tədin ma kuru kulashi kura tədinma kate nyandiya am kallo cida dəga tədinma'a, awoga zangatama asuturo, fuwutu kulakul cidaye nankaro kuro nunga cidaye duga fasaltə layya kuwa diye zayinma duga ngularo cidatu nankaro , ICRC Professional Standards (2018:42).
- xvi https://www.acaps.org/sites/acaps/files/resources/files/acaps_analysis_workflow_poster.pdf

NDUPT3RAM 1

Nasha Kərtə dəga bayanzinaye 1,
kərtədəga banajinma kuru jiri
jiro soğa

Garno kushetēbe adē bana jami lardē amrikaye men tuwangatē, Cidaram Lardēwa Dinabe Gartēbe lardē Amerikayemen (USAID). Awoga suro adəyedē kərawu cidaga IRC-a DRC-a ye,kəlakəl Jamiami Cidaramma kulashiyega, hawarrayeya, kuru ra'ayi USAID ye au gomnati lardē Amrikayema gənyi.

WAS3LA	Ikkuwalto	
Awoga surodən daganama	<p>Awowa awi so wakatə fitənadəbe'a səsangin kuru kəndaram nzətkawobe suwudin asutabe halla awo surodən dəganabe taganasbe-a kordən dəgana-a kuru men.</p>	
Wasəlawa--sənana	Ikkuwalto	Jiliya
TARIHI FITƏNA-A/AU TAJIRWAYE	<p>Awoga suro də tarihiye njokkuno waajinma dəga suwudinma kuru nzərifə kuren wazənama dəga tagasənama au shiwal</p>	<p>Nadə</p> <p>Karukam, ryiji, tawaba</p> <p>Wawa alagəla</p> <p>Awoga Ngawun wakazəna</p> <p>Naptə nəlewaye-a, Nəlewa-a</p>
Furaskəram muamala siyasabe	<p>Awowa suronma raksu nzətkawoba-a au shiwal nzzə suwudin, au ita fuwuzəyin au sha datu ba'aro sudinma</p>	<p>Duno baa siyasabe</p> <p>Kowo-a kuru hakku cidabe kuzukkuro yio-a</p> <p>Fafaltə dunobe au kərmaibe</p> <p>Am martawa'a siyasabe-a takkalla-a</p>
KƏNDARAM CIDARAMBE-A SHARABE-A AWO NOATABE-A	<p>Ka'idawa gomnatila-a fatobe-a, awowa noata-a, ka'idawa-a, au nizamwa-a doni kuwawa nzətkawobe kəmaayero sasarayinma, au sandi doni kuwawa sandimadə'a ngaworo kalaksayın kuru kor nzətkawo'a fuwuzayinma.</p>	<p>Cidaramla</p> <p>Sharaye</p> <p>Hal ita Ngulatə</p> <p>Dunyala</p>

KUWA
Fulu kuwa diye

Kuwa kurmaro wusəla jumla jamibe dero wajinmadə, maananzə, sabswi hawarye-a bayannado cida jami adam ngana sodero banna sudin maion (alama njokkunoso, ranno, kuru/au nadin kamro awo muradəzəna daptə).

WASELA	Ikkuwalto	
Kuwado kəla kurmaro jumla jamaben wajiyinma	Kuwaga doni kərnaaro wakazayinma kuru futu anyibe jumlawa jamibe gadegade-a nawa gadegade-a lejinma. Surodən bayan doni am kuwadə gozanabe mbeji, kərauwwa-a wajibba kəlanzabe-a amma yitkawobe-a, kuru awowa doni kuwawadə'a saudin au fuwuro saadinma.	
Wasəlawa--sənana	Ikkuwalto	Jiliya
KUWAWA NZƏTKAWOBE	Futu tajirwa dəye kula jumla jamiye ladən, fitəna, ranno, nadinro kamro awo faidatiyinma daptə, na nzərifo bayero kurazə lezənama Surodən bayan kəla kuwadə halla musamman ye menwa wajiyin, fasal cidaye cidaram/karapka ye futu cidannzayewa, au gomnati au cida gomnatiga lezinyima awoado kaida cidanzaye gozəna lejinma menwa.	<p>Kuwa</p> <p>Jili</p> <p>Futu</p>
Kəndowu kuwawa saudin kurakurama	Kərauwwa kəndowudəbe suronzan jamiwa au am doni kəndo doni loru suwudində daatara sadinma-a, am zamtəna'a kəltənza-a alakanza-a, kuru katappa cidawu/cidaramma doni wajibba taganasbe sadinma'abe.	<p>Jili</p> <p>Keltə</p> <p>Am zamtəna'a nəmkam dio</p> <p>Hakku cidabe kuzukkuro yio</p>
NA KUWAWADE CIZANAMA	Awowa doni kuwadə'a suwudin(əna)ma Adəye suron awowa doni badiyaramlan sandi kəndowu kuwa gotabedəye səkkə kuwada gozana (banna diomaso au cidawudə wajibnza saawo tiyero). Suron fuwutəwu-a awowa noata-a nasha naptəram jamabe-arzəyibe, korbe-a, au siyasabe-a mbeji sandi doni banazaa kuwadə'a gərzayinma, martawa	<p>Jili</p> <p>Gərtəwu au dərebawa</p> <p>Ada</p>

gomnati ganabe-a, lardəbe-a, kuru/au
dunyalabe-alan.

Nem dunogana
Num duno gana
kawu daga
wuzənama

Kuwa kurmaro wusəla jumla jamibe dero wajinmadə, maananzə, sabswi hawarye-a bayannado cida jami adam ngana sodero banna sudin maion (alama njokkunoso, ranno, kuru/au nadin kamro awo muradəzəna daptə).

WASƏLA	Ikkuwalto	
FUTU KUWADEYE ADADU JAMAYE LEZƏNA	Jamiwa jamabe doni kuwawadəye zamzənama, futuwin au ngama kuwawa anyiro duno gana'aro wallada, kuru futu doni tamorammadə jami jumla ammaye gadegade-a kuru nawa gadegade-alan gadejinma.	
Wasəlawa--sənana	Ikkuwalto	Jiliya
Alamaram jumla jumla amma zamtənaye	Alamaramma jumla ammaye doni daatara sandiya kuwadəye lejin nəmduno gananza nasha kuwadəyen fəlejin.	<p>Ilmu jumla jamaye</p> <p>Nadə</p> <p>Awo laaro furumtəgə</p> <p>Təgəndo</p>
Tamoramwa Kuwawadəye	Tamoramma badiyarambe-a darebe-a tiyibe-a, naptəram jamabe ndaso woso, kuru na lezənama-a	<p>Tiyila</p> <p>Naptəram jamabe-a hangal kərdəstaabe-a</p> <p>Sharabe-a karewabe-a</p>
Jamido zamtənaye nunganza kunungatəye	Jawawuwa (ngəla-a/batti-a) jumla amma zamtənabe tamoramma kuwabe asutənaro sadinma. surodən futudo kuwa dəye asutadə bayanna dəga lejinma	<p>Farlaktə</p> <p>Cida</p> <p>Gərtəgə au yasa</p> <p>Gawiltə</p> <p>Gadeso</p> <p>Kuwa dəga asuta</p>

RAKTƏ

Raktə kuwa dəga
wuzənama yirawo

Raktədo mbejima wasəla kuwa ba diye suronzən bayannado kare mbejima, kuru raktə mbejimado kuwa samma sütənamaro katapgota, kate kam shi kəlan zəyen au suro jamaye men, suro nasha nadiye kuru suro garno lardəye au lardə dinaye son.

WASELA	Ikkuwalto		
Raktəw a kuwawa nzətkawobe caman mbejiro katap gotəgəye	Razuwuwa-a raktəwa-a (nzunduwa, ilmu, mu'amala jamabe, kuru awowa gadeso-a) doni martawa kamma-a fatobe-alan caman mbejima kuwawa nzətkawobero katap gotəgəro, tamorammadə fulutəmen au awowa kuwadə'a fuwuzayinro katap gotəgəmen. Surodən jawawu yio cidaramla jiliwi yaye au raktəwa lardəbe-a lardəwa dunyabe jiliwi yaye kushetə mbeji.		
Wasəlawa--sənana	Ikkuwalto	Jiliya	
RAKTƏWA JUMLA AMMA ZAMTƏNAYE	Raktəwa tiyibe-a, naptəram jamabe-a hangal kərdəstaabe-a kuru karewabe-a (surodən nzunduwa-a, razuwuwa-a kuru ilmu-a) kam wosobe-a, fatowa-a/au yallasobe-a mbeji kuwadə'a tamorammanzə-a raktəro.	Tiyila	Naptəram jamabe-a hangal kərdəstaabe-a
Nzunduwa-a nizamma-a kuru cidawu-a fatobe	Kəkəltə raktəwa kamma-a jamibe-a na zamtnadən cidaramma-a, nizamma-a kuru cidawu-a (nguro, bərnı, nasha) kuwa doni wakatə sədində fulutəro au katap gotəgəro au tamoramma kuwadəye. Adəye suron futu doni cidaramma anyi-a, nizamma anyi-a, cidawu daa, kuru am daa cidazayin-a, kuru nəmmbejinza-a, kuru futu jumla jamabedəye kasatsayinro.	Cidawa	Sharabe-a karewabe-a
CIDARAMLA-A KURU DULUWUWA GADE-A RAKTƏWA JAWAWU YIOBE-A	Cidawu doni wajib nzətkawobe-a kuru kasada-a raktə-a am awo diwi diomaso'a kəntabe sandilan mbejima. Razuwuwa-a raktəwa-a cidarambe sammaso ikkuwalto nzətkawo-a jawawu yio-aro, cidaramma sharabe-a nzətkawobe-a kunten, duluwuwa fatobe-a, kuru adəgaima duluwuwa nzətkawobe-a jawawube-a lardəbe-a dunyabe-a kunten.	Fando-a nəmmbeji-a	Nəmmbeji
		Wajibba	Nzətkawo
		Jawawu gomnatila	Nəlewa-a nzəliwo-a
		Duluwuwa gadeso	Cidawa
		Jawawu lardəwa dunyabe	Adala kuru naptəram jamabe-a
		Awowa dapcinma	

NDUPT3RAM 2

Sabsawi bayan əmye fasaltə PAFye
bayannan nzə kulashibe dəga bayan
təna

Garno kushetēbe adē bana jami lardē amrikaye men tuwangatē, Cidaram Lardēwa Dinabe Gartēbe lardē Amerikayemen (USAID). Awoga suro adəyedē kərawu cidaga IRC-a DRC-a ye,kəlakəl Jamiami Cidaramma kulashiyega, hawarrayeya, kuru ra'ayi USAID ye au gomnati lardē Amrikayema gənyi.

PAFye bayannan nzə kulashibe dəga bayan təna

Nduptəram adu, sabsawi bayanye kuru hawarraga: PAF ye Kulashin nzə Bayan təna də, futudo cida PAFye dəga faida təminye bayanna sədəna, musaman maro nasha sabsawi bayanye fasaltə. sabsawi bayanye də ma'anən zədə, bayanna jireye sabta, misallo awo isabtinma, awo ngal təyima, au awo lawar tənama "Hawardə, jiri kula awodo kula dən mana tiyinma (PIM Common Terminology, 2018).

Wasəla PAFye diyau wosoro, ndubtəramdə, koro uwuga gozə cidawono (Kurtu A2.1).

Kurtu A2.1 Korodo wasəla PAFye wosoro tuworinmar

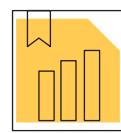
Ayiso
faidaga?

Koro
muhimmina
ndason
tuworin?

Ayiso kulastəyin?

Ayiro
dajiye?

Ayin nasha cidaye
gade kuru
cidaramso sadiya
ngəlawo?

Kərtəga Diyawu PAFye

- Awoga surodən daganama
- KUWAWA KƏMAARO KƏLA JUMLA JAMABEN
- FUTU KUWADƏYE ADADU JAMAYE LEZƏNA
- Raktəw a kuwawa nzətkawobe caman mbejiro katap gotəgəye

Na do bditiye shawariro tənama du shima, nzərifo ba fal asutu, daji kəla dəro gartə letə Sabsawi bayanne muhimmina kuru hawarradə bayan kula futu nado kurmaro kuwadə mbejima, jumla amye zamzənama, kuwa də nankaro awodo wazənama, kuru raktu mbejima kuwa dəga baro diwoye. Surodəlan wane kuwaba nguwu mbeji, sandiya muhimmiro gonimiya ngəla, kulashidə ngəlaro gotəna letiyinro waljiya nankaro

Shi wusəla PAFye du futu bayanna dəga fasaltuna dəga shimo jiycin Saptəram awoga muhimmi ma surodəyedə-a kuru wusəla diye ikkwalto-a, suro badiyaram diyen kuru ndubtəram kun tilomiye madəlan tuwan diyin Kurtu A2.2 madə, duluwu bayanna diye kuru hawarra diye gartaye dəga bayanna sudəna. Bayanna sədəna kəla futu bayanndə-a hawarradə-a awo do kun barinro tədinma kuru duluwudo waltu wajiyinma yeman, baditəram nzədə kuwa dəga asuta

Kurtu A2.2 Duluwu ma'ana-a bayan də-a hawarra də-a fasaltəye

korowa kulashibe shawariro tadtanama sodə duluwa tautawuye-a nazaru tadtanama dəro yikko yega,bayanna-a hawarra-a muhimima dəga fasalnəmiya ro waljiya Shi "Koro Ndaso Muhimmima Tuworin madəye" nasha shimo adəyedə, suro wasəla koro tuwo-tuwo ye muhimmima dən tutulin; son yaye, korowa gade sənana suro katap kulasiye Ndəpturam kun tilomiye 1 madən tiwandiyin.

Kurtu A2.3 Misal kəla PAF dəga faida tiyinye

Kurtu A2.3 misaldo futu PAFye kareyanzə cidaye loktu tawu-tawu faida-a muhimma cina.

Cidaramdu koro
kulashi PAFye dəga
faidata lardədə
katkadiya alamaye
dəga samonaro
nazaiyin
na jumla am təlam
falla man, shi adə
diye alama nadinro
jami dəga dutiye
fulejiyin

Kor
o
PAF
ye
gad
e
nda
som
a
ban
a
zəgə
asut
iyin
au
lam
arra
dəg
a ita
bay
an
jiyin

WASÈLA Awoga surodèn daganama

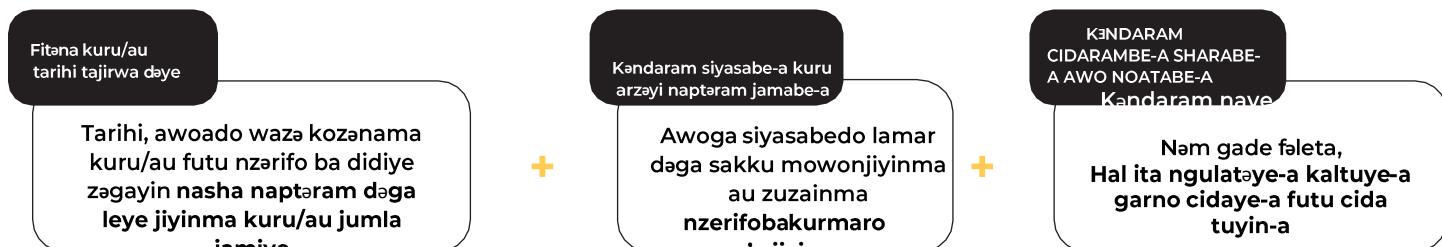

Ayiro shi
adə
faidagaro
wallono?

Nzəriffobaro dawari ngelama diwo nankaro, andiye nzərifoba dəga dalilla-a muhimmiman sodəga asunye kuru kulastadə mburo walzəna.¹

Bayannadə wasəla sunanama dəga təga kulastadə wajib (Kurtu A2.4). Tangne duluwu kulasheyede dimmi yaye waltə dərijiya dimin duma Sabsawi bayanye-a hawarrado lamar wasəla sunanayema dəga wuzənamadə, kulakulan sha waltu lawartədə mbu, awoado shro naptənama suro kulashi nzərifoye madəga bantə nankaro

Kurtu A2.4 Nazarə: wasəla sunana

Koro
muhimimma
ndason
tuworin?

flitəna-a/autarihi tajirwaye

Asune kuru kulasne bayanna tarihiye au futu nzerifoba diye waajinye kuru awodo sanadiyanzən kuwa diye sukku jumlə jamiye dəro waazənama, au suro nashanza naptəram yedvn waazənama Koroga tangartənama tajirwa diye au tarihi tajirwa diye nankaro, nduptəram kula fasal kulashiye Appendix 1 madəga ruyi

- Abiso bayanna tarihiye fulejiyin kula muamala kate amdo awo dəga sadinma yega am bulayega
- abiso nəngə kərmaibe-a muamala numkamyə kate amdo nzerifo badəga sawudinma-a jami bulayə-a Tawaba, suwulu kurmaro tədinma, nəngə riyiji dəro sulwu mataye, gartəram num adal diwoye, awoga gade'a
- Abiso dulwuwa naptə nələwabae-a mbərshe-abe ndaso so (gomnatila au fato) jamiwa jumla jamabe-a na'a so-a zauro lezəna wo? Letə adə sodə ngelama la battima?

Kəndaram siyasabe-a kuru arzəyi naptəram jamabe-a

Naptə muamalaye siyasabe au kasuwu ye dəga asune kuru kulane, kuru awoga do nzerifo ba dəga zuwu zəyinma Dəluwuwa do nzerifoba dəga zuziyin, waltu konnu sərayin, au fulu jiycinma dəro hangal ye Kuru, dəluwa do nəm duno au raktədo tajirwaga fuluyema kamye au suro naptəram jamiye dəga lejinma Bayanna sodə raktu nasha naptəramyero wal jiycin, au bayanna lardəye diye faidanə mbeji awo nasha fafaltə naptəram diye asuta yen

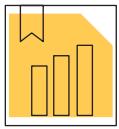
- Dəluuw siyasabe au muamalabe au kasuwuye mbejia, kuwa dəga ita sərayin au fulujiyin suro jami yedən?
- Ndaso amdo kuru/au nəm fafaltə nəm kərmaiyedo kuwaba dəga zuzəyin au sukku wajiyinma?
- Abiso layyado, dəluwado au layya suro dəro kamye kulanzu yikkoye, koye-a num adal diwoye-adə jumla jamiye maro mbejima? Misallo, fasal kungəna yezoye kuru fal fuwutu naptəram diye ndusowa suro dəro təkkvnama, kaida'a siyasaye, karapka amyesodo cici jami diyero mbul tiyinma

¹ ICRC Professional Standards (2018:40).

Cidarambe sharabe-a kaidaga-a muamalayega

Kaidaga sharaye, kaidaga cidaye-a halla muamalayedo, raksu kuwaba suwudiyin au waltə zauro sədin maso dəga asune kuru kulasne, Kuru nasha kaida sharaye adəga, kaida cidaye-a hallado kuwa ba dvga fulu jiyinma asune kuru kulasne Notə nəmin mbejiro walzə, kaida sharaye au cidaye amsoga fai jiyinma mbejiyaye, fasal nzə cidaye sodə cida jiyinbaro wal jiyin.

- Kaida'a gomnatiye au gomnatiye gənyima, ada au halla muamalaye ndaso jami dəga lejinma (tajirwama, mum gade gade feletama au futuwa nzərifoyema)?
- Kaidaga larduye ,mbejiwa nzərifoba də-a zuziyinma? Kaida-a tədiya ngəlama mbejiwa nzərifoba dəga wane fulu au dabciyinma jiyin ma?
- halla muamalaye au adinye au adaye au hal nəngaye mbejiwa nzərifoba dəga zuziyinma?

Kulashi sodə sambisoro gənyi lai fal zəyain yaye, nazaru dəga asutadə kuwa muhimmi ma dəga bana zəgə asutiyin, adəma kuwa diye bannanzə kula jami diye, kuru raktunza kuwa dəga baro diwowyē (Kurtu A2.2 dəga ruyi). Sapsawi bayanne-a hawarreye tangarrata ma suro wusəla diye banazv fasar jiyin kuru shau kula nzeətkawuba diye banazə baro sudin Futu masala dəga baro tədinya banazə notiyin Kawu kulashi nazaru diye badiyi tiyində, sabsawi bayanne-a hawarra dəga asutu, shi adə

Ayiro dajiye?

nyia banazə muradv bayanna diye asunumin. Kulashi nazaru diye nguuso sabsawi bayanne na amdo awo diye wazənaman muradətənyi, bayanna kula nzərifobaye mbejima sabtə fasaltəya maye sudəna. Gonyia adabe yega kore, kuru amdo gonyia bayanye dəye kore (misallo am tarihi kəratəmaso, am hal kamma kəratəmaso, lamar dəye gonyi-a, cidawuc amdo nabtəram jamaye nganzazənamaye-a,).² kulashinum awogado laru'ama, num gade feletayema, kuru/au dalilla awoga nzətkawobe-a tamotəram suro wasəla PAF dəye-a. Wasəla woson tamotəram num wunəmin, lamar dəga nyia banazə asunero You will look at conclusions from each pillar together to inform your understanding of the situation as a whole.

Sabsawi bayanne-a hawarra do nyia banazə nzətkawoba dəga asunimində, cidaram au sanyaram gade gade men ishin

Nado sabsawi bayanne-a hawarre-a fandəmadə yikke:

- Kulashi kəla num dno gana dalil lardədo kam dəyema (OECD, amdo nazaru dəga sadinma, etc.)
- Ietəram (jamiya, NGO-a lardəbe, marantiya kulshi kaidaye, HNOs/HRPs)
- kulshi sharaye (bayanna kulastənam kula cida sharaye wuzənama, cidawu IHL/IHRLye, etc.)
- shawari lardiye-a fatobe-a (wakilla karapka jamiye, mado naazaru dəga sadinma au cidaram kulashiye, cidawu IHL/HRLye)

Nasha gade
soCidaramso də
abi suwudiyin?

2 Bayanna kuruma kula fasal kulashi diyero, kata kun A mi suro kulashi fasal cidadaye ndaptaram zu kun tilomi 1 daga wune

WASELA KUWAWA KEMAARO KELA JUMLA JAMABEN

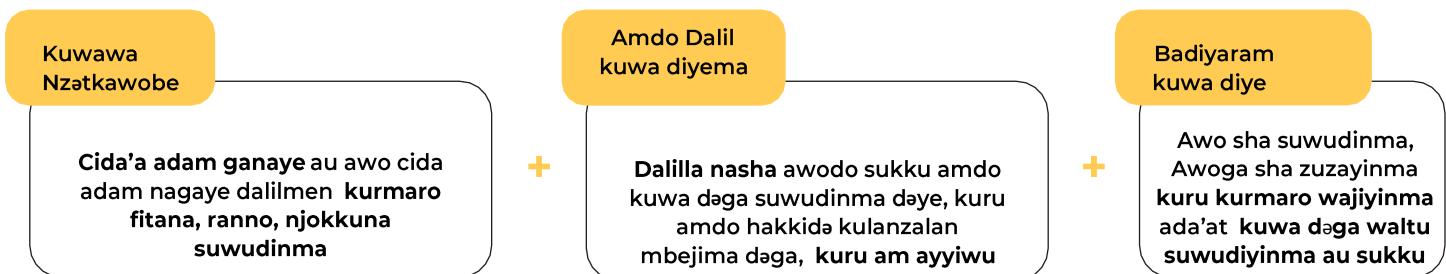

Ayiro shi
adə
faidagaro
wallono?

cidado kamma au cidaram ndaso woso sədənama ega kulastədə zauro faida'a, am nasha gomnatiye-a gomnati ggənyi-a, cidañza-a faidanza-a, kuru awodo halnza-a hangal nza-a zuwu zəyinma. Adəye nyia banazə kamdo kuwa nanaka dero raksə awola sədinma asunəmin, hakki kamma ranna-a njokuno-a so. Note nəmlan mbejiro walzəhakkiy involve actions of commission (deliberate action) and omission (failure to act).

Kuwa dəga asuturo, andeye uwa dəye asutaə mbu, ndu/ayi dalil kuwa dəye kuru badiyaram kuwaduye (Kurtu A2.5).

kurtu A2.5 kuwa kurmaro jamiro wajinma: wusəla sunana

Koro
muhimmima
ndason
tuworin?

Kuwawa nzerifobe

Cida adam ngana au awoaga cida adam ganaye suwuwdənama jumla jamiye dero tajirwa suwu diyinma Hangal ngəlaro gənatu sabsawi bayanye dəga kuru hawarra so dəga asutu, lamar la shi kulanzədə kuwa suwudin au kuwadə sha suwudo Misallo, kuwadəraksu nadinro jamido sandima jumlanza ganawo madəro num kam bulaye daptiyin au angurtyiin, kuru dalildə raksu jumla amdiye raktunza katkadi larduye fando ba nankaro Misal kuwa gadayedə shima am mukon barimiga gomnatiye gənyima tada ndalzayinma, adənankaro tada'də marantaro isayin bawo kuwa dəro katə nankaro Misal gader, Nduptəram kun tilomi kula Kultəram Nazarу ye dəga ruyi

- Ayiso kuwado kurmaro fitna waljiyinma duwo, au ranno au njokkuno jami duro Nasha jidi ndasolan?
- Shi kuwadə kam fallanye hal au nunga ben wa ishin, la karapka au hal karapka diyen, au cidaram gomnati'a lezinma au kaidala gomnatiye men?

Kəndowu kuwawa saudin kurakurama

halla sodvga asune kuru kulasne, kaidaso au hal kuwa ba dəga suwudiyinmadə These may include the behaviours of the actor(s) causing direct harm to the population, the actor(s) with specific responsibilities to protect, and the actor(s) with a positive or negative influence on the threat occurring. Kuro muhimmimadə shima ndu? ayi? kuru ayi nankaro? dəga shimo jiyn.

- Nduso kuwa dəga sadinam? Ayi hangal nza gurjiyin kuru ayi riwanzawo lamar duro ? Alakala taganasbe mbeji wa ndikate am doni kəndodə daatara sadində'a am zamtənadə'ayen? Halakanza du futudo wodiye luptəna menwa, misallo futudo jili kamye men shiro num gade fuletiyin?
- Amdo sandima hakkido tajirwa dəga faitəye au dabtuye sodə, dunonza kallo cidañza sadinwa? A'a ma ayi nankaro? Aa ma, ayi nankaro kuwaso, hakki kamma rantuso, anjokkunasodə waajinna kara?

Na kuwawadə cizanama

Dalil muhimmimdo awodəga suwudinma, awo nzətkawoba dəga suwudinma dəga asune, kuru kulasne. Bayanna dəga faida təne, nugado shima ngəlawo madəga asune, futu awo nzerifoba dəga suwudinma sodu, kuru haldo jami dəga sukkin au banna do sandiro suddin so

- Ayi jiri nzerifoba diye (maana, nadi nankaro'a, am kada'a kula kulza cado, au biya babutkai?)
- Iamarra ndasoma hal am awo dəye zuzuwu kawu dəga sadin, au amdo kuwa dən dunonza awolaye mbejima?
- Jilibiro kuwadu au hal am sha sawudəna su diye, nunganza au awo dəga rawo, suro loktu kuru yen fallatə

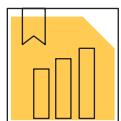

Ayiso kulas
tiyin?

Shi kultəram nazaru diye suru ndubtəram kun tilomi 1 ye madə, fasari awo sammaye suwudəna, kua nzəeipf baye ladən kuru nyian nzdə maana alama nzərifoye kadaro asuturam mazu, kuru futudo sandiya nasha isawuram nzərifoba ye dəga kultana so, kura nasha sharaye gade-gade (hakku adam ganaye-a hakku adam ganaye lardə'a dinaye) ye garturam nzə'a. nzetkawoba suro nazaru kəltəram diye woso nunga fitnaye au rangno au njokkuno, kuru sandi adə woso suro kaida'a hakki adam ganaye au kanjimarimaye dəga kəllata

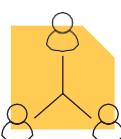
kaida sharaye, sokku muwanjiyinma. Kəltənzə gartəram sharaye madə raksu nyia banazə nənga fujowu fulutiye loktu faida təminma, nəngado bana yadoma-a naptəram gartəga (futu nguwl nzeərifoye misalinnu kurtənama ye dəga).³ fasal do wusəla adə faida təyinye shawariro tənamadə akayi yadaiyi:

1. Kuwawa nzətkawobe dəga falfallo kulasne Bayan num mburshe'aro walzu, wande kuwawa nzətkawobe awola wazənama awo gade shiyedaiyiro gonumi Shumoram kulasiy-a nazaru kəltəram suro nduptəram kuntilomi ye dəga daidatəne falla sabsawi bayanye dəga shimoro
2. Mowonjinma, futu fasari nzətkawoba dəye waltəne kurane suro awodəganama nduptəram diye, futu nazaru nəye dəga au sandido bama dəga yirai, dalil dəye awodə samma samma gənyi
3. Na hangal yikkima diye ro gonumiya, kuwado nsha laro wajinma au nashala kurama rangnəm asunimin Dəlowado kuwa dəga sukku wajinma au sha datəro dapsənama sodu gade-gadewaro hangal yikke, futudo kuwadə fatobeyero walzənaye, au dəlowa kura-kura ma kuwa dəga lejinma mbejima Kuru, kulashi numga sambi soro tangne ita burinne, dalil dəye awoga kuwa dəga zuzənyinma-a nunga'a wajinma sodəgafafaltiliyin ngawu wokta gojiya nankaro

Ayiro dajiyə?

Awoga isu kuladən datənamadə kulashi diye nasha kulashi kuwa kurmaro jami dəro wajinmaye, ngularo kaida gawoba-a njokkuno-a suro naptəram jamu jami diyeasuziyin Awo Kuladin datənama buro yedə kula futu fitəna diye, rangno diye kuru/au njokkuno diye-a hakku amdo lamar dən mukon za'a woso (gomnatila au gomnati'a lezənyima), katap do zauro faidama nasha nzerifo baye ladən, kuru shima nənga sandiya baro diwo ngulamawo

Nasha gade
soCidaramso dv
abi suwudiyyin?

Sabsawi bayanne-a hawarra do nyia banazə nzetkawoba dəga asunimində, cidaram au sanyaram gade gade men ishin

Nado sabsawi bayanne-a hawarre-a fandəmadə yikke:

- hakku-a cida-agə cidawu-a nadəye (cidawu larduye kallo cida dəga diwinma, CBOs/NGOs, jami awodiye zamzənama)
- kulashiwi siyasarambe, (bayann kula nzərifo am bulaye, jamiyaso, maranta-a kaida-a kulashi, na'a gade so'a
- bayan gomnatiyye kula nəlefaye-a num adal marantiya dəye (cidawa futuyeso, cida'a banaye nasha raktu yeso
- bayanna kulashi riyijiye (naptə nəlefaye garta, hakku adam ganaye wuta , awoga gade'a

- 3 Nguwul nzərifoyedə shima awoga yakku tənama nasha njokkuno dəro katab gota ye, ita watunzəga dabta, batawu amdo awo diye zamzənama-a kallo cidata, kuru faltudo kuruma suro naptəram diyen, awodiye ita watu dəga ba ro diwo (ICRC Professional Standard, @018:8)

WASÈLA Futu kuwadaye jami dèga lezèna kulasne

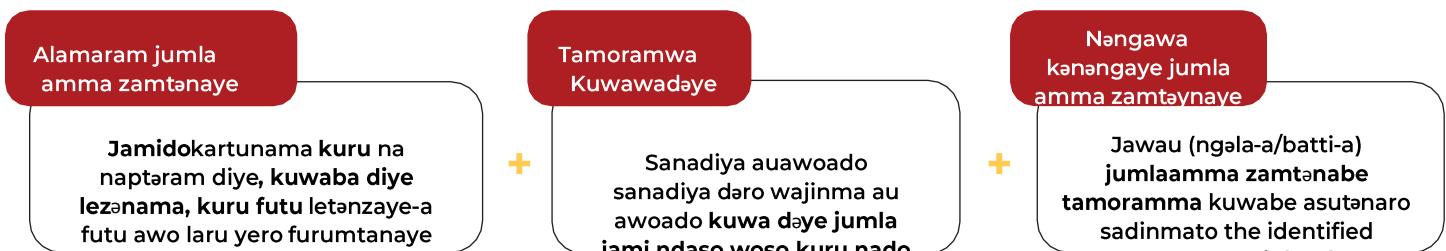

Ayiro shi
adə
faidagaro
wallono?

Ndu tajirwa diye zauro sha karunzènama nanakro hangal yikkum awoga suro diye asutadə zauro muhimmi, dalil diye dulowa nguwu mbeji raksu amla-a jami la-a tajirwa dero sukkin nasha laa nasha gade-a kozənaman. Kulashidə layya gade-gade do kuwa diye jumla amye dèga raksu zam jiinma dero hangal gənətə

Amso raksa kuwa laso dero zauro kaatara walzayin, naptəram nza nankaro, cidawado jami gadegade sadinma (lloktu-a nado awoadu tədəbnama), kuru futudo raksa awoaga kunənga mazanam au cida sawandinma Futudo amso kuwa dèga zamzənamadə awoa adə samma men raksu zamjiyin, junsu, ngəri, num maskin, futu junsu kamye, təlam, futu kamye razawu raksu suwandinye, ,muamala, adin, muamala siyasaye, au duluwa gade suro nazaru diye.⁴ Kurtu A2.6də wasəla sunanma dèga fulezuna

Kurtu A2.6 Futu kiuwadv adadə jamaye lezèna dèga kulastə: wasəlaw-a-senana

Alamaram jumla amma zamtənaye

Koro
muhimmina
ndason
tuworin?

Kulashi Nzətkawoyedə asutunəm kusupkuma dèga bana jiinro walzu, abi jumla amma suro naptəram zayen kuwa do asutənamaro katu də Amsodə futu kuwa dero katanza gade gade dero notətənimin mbejiro walzu, kula kənənganza gadegade au kuklanzaro kənəngə gadegade gənazana nankaro, misallo num darajanza suro bulaye, junsu, ada-a ngəri-a wande num kuwa dero katadə awodo faltiyin baro gotinyi.

- Ndu kuwa diye ləzənawo Abiso alamaa muhimmina gadegade jumla jami do kuwa diye lezənama (num guwu jamiye, na, na fafaltu-a awodəro kata-a)?
- Jiriyo amsodə gade gaderozamgata? Amla sodv tajirwa dero zurowa katana, raksa suro tajirwa dəyen ənəngə tayinwa au zauro zanyin kuwa diye sandiya zamjiyin

Watəram Kuwadiye

Kulashi num gade gade jami diyedə asuta nəm kula ayi nanakaro au jilibimen kuwadə jami dèga shimozə Kuwa diye banna kula junla jami gade gade yedə futu kada gojin, koro fuwuye ma adə futu amdo kuwa diye zamzənamə sodəga raksu bayan jin, kuru futu kuwa gade gade kulturaam nza fallo raksu waljinye.

- Abiso kuwa diye bannanzə feteyema kula jumla amyedən
- Abiso tamoramma naptəram am diye hangal kərdəstaabe-a doni kuwadəye jumla amma zamtənadəro gənazəgəna wo?
- Abiso so katap sharaye au karegaye kula amdo kuwadəye zamzənamaro?

Fasalla kənəngaye jumla amma zamtənaye

Bayanna kula futu amsodə kunənganza sadinye suro kuwa diyen, bannado kuwa diye gurzənamadə nyia asuturam kula raktunza kurmaye dəga shimozə nasha nzətkawoba dəro katap gone Adiye notədə sukku futu bana do nunga caman tədinma kaula amdo kuwa diye zamzənama dəga suku asutiyin, Hangal nəm sandi allo yikke:

- abiso nunga jami do kuwa dəye zamzənama sadu kunəngatayin, kuru awodo sandiro wajinmadə ngəla ma la dibima?
- jilibiro amdiye ilmunza-a asutunza-a kula kuwa diye suro loktu kurun faltəwo?
- Abiso asuta kula ilmu, hal au awoa adayedo num nazaru am gadegade diye sadə suro kuwa diyen kənəngatayin? Kun balin faltana wa?

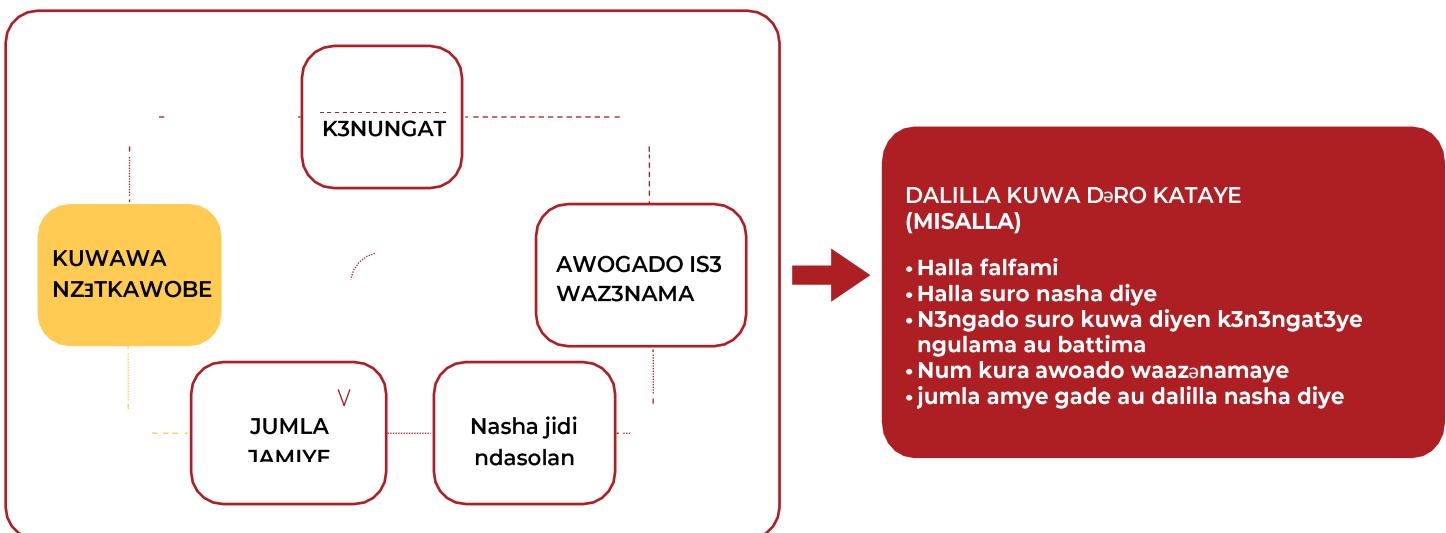
Ayiso kulas
tiyin?

Num duno gana nasha kuwa diyedə asutəram kuttuga, nguwu, amanza soga kukullata, kuru fafaltiyin. shim num adalyen rumiya nyia kwalzə fuwuro konəmin fuwu zanyero kuru numgade nyiatinyima fuleta baro kula num duno gana jamu diye. shim num adalyen awo kurudə garno kulashiye futuwa gadegade num njokkunoye (misallo ranno num jiri kamye, kamuwaro num gade fəleta, maskinro num gade fuleta) nasha amdo hallanza gade ma. fasalnum adalyedə, tjiwa-a njokkun--ado num maskin nankaro kamro gənatiyinye, au jili, au ada, au junsu, au num gade la ssodvga zanjiyin kula ngularo asutiyinba sandiya ndasoso runzuro kəratiya (IASC Guidelines on the Inclusion of People with Disabilities, 2019:10).

Korowa kulashiye wusəla-a adəga kullata sodə sandilan faidatə bayannado num duno gana kəla kuwadvga faiṭəyedə nasha kuwaba do asutəmayen Wande kula jami ndasoma dunonza kuwa dəga faiṭəyedəga awo samma falro gonimi

Bayanna nguwu kula halla jamido zamgata ye-a kuru kuwa diye bannaye-a raksu na amdo hawar dəga hawar fanzanamayen mbejiro waljiyin, son yaye bayandə raksu kuwa dəro ngularo fasal tənyiro waljiyin Bayan kəla awodo wazənaye-a kuru bayanna gade kula futudo jumla jamiyedv suro kuwa diyen kənungatayinyedv sambisoro sha bayanna fasallata ma-a kulakatama-adəga kallo waltu turin, cidiya nazaru wusəla nzətkawoba yedən Bayanna adə samma kultiya nyia raksu banazə dalilla muhimmima kuwa dəro kata dəga asunimin (kurtu A2.7) nasha kuwa do asutunama-a zamtunzu kula amdiye muhimmima-a

Kurtu A2.7 Duluwa waltum kuruye nasha dalillado kuwa dəro kataye Reflection process to determine factors of vulnerability

Shawari kula futu wussəla adəga faidatudə, awoga adə soye daiyi:

1. Jumla jamiye dvga asune kuru naptəram do shima furo gotənama yega, kulashido nazaru-a kuwa kurmaro wajinye-a lan gotiyin
2. Awoado nzetkawuba də-a bayanna kula halla suro janido zamgataye madə-a kulzəna dəga asune, awodo kuwa diye sukun wazənama-a nunga do amdo zamtənama sodeye faidata kunənga tayinye
3. Kultəram Nazaru diye kun tilomi 1 dəga wune, awoga suro diye kulasta nankaro, raksu banaro waljiyin nasha dalilla num kuwa dəro kataye-a raktu-a

Ayiro dajiye?

Kuwa diye kula wusəla jami zamtəna diye bannadə, raksu dajiram kulashi diye nasha awodo sandima wutiyinma kula num daraja jami diyen, naptu nulefayen za-a nulefanza-a, hakku kamye bowo-a njukkuno-a suro jumla amye-a nasha naptəram amye-a. Kulashi diye dajiram nzə na adəyedə nyia jumla amye ndasoma kuru nado sandima dunoro goniminma-a asunimin nunga bana yatoye mbejiwa?.

Cabsawi bayanne-a hawarradə nyia banazv awodo kuwa diye səkə wazənama kula jami diyen nasha nguwu cidaye-a cidaram ye-a kedoro asunimin

Nasha gade
soCidaramso dv
abi suwudiyin?

Nado raktu sabsawi bayannedo bayanna matinma dəga banajiyinma sodə sandima:

- amso awoga banaye muradəzanama (HNO/HRP letəramza, MIRA-a, nasha- cida-a gadema, awoaga kade so-a, etc.)
- nayan kula muamala kasuye(Nasha Kumbu yiwoye, fasalla kulashi num fatkuye, fasalla kungənaye)
- dalilla kare-a jidaye (Fato-a, cidi-a razawu cidiye hakki amdo mukonza suro dəlan mbəjima, nasha fato, awoa gade-a)
- muamalaye-a awoa wazaiyin hangal kərdəsta muamalaye-a (MHPSS-a, Nasha Nəlefaye-a, Cidaram SGBVye-a, Cidaram Ilmuye-a, awoga gade so-a.).

WASÈLA Raktèdo mbejima kuwa dèga baro diwoye

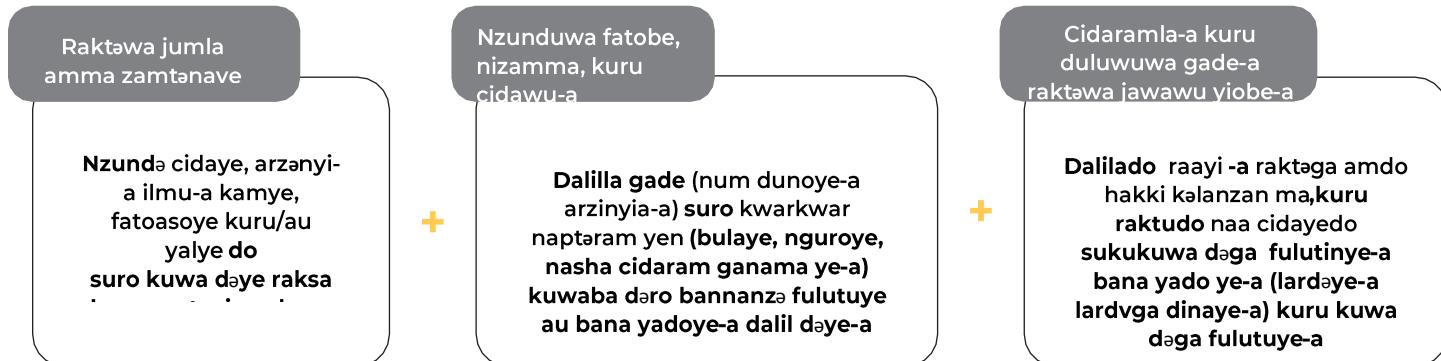

Ayiro shi
adə
faidagaro
wallono?

shi raktèdo nzetkawoba dèga bana yadoyedə raktèga gadegade kulzèna, nasha kamyewoson-a cidaramye-a, nasha fatoye-a, klardaye-a, au lardè diyaye-a Raktè adə asutədə mbu, nunga kalkalma-a mburshe-ama kuwa nanka dèro bana yado .

Suro kaida-ado faidatiyin ma nado lamfara mbeji madv asune, cida-ado tədənamadə-a fasal cidaaye amdo lamardən mukonzaasodə au ammayi do hakki luwataamadə, nasha kuwaba diyen Raktu-ado lamar dèro kèle təkkənama-a nyia wajibsənama-a kazinyi dèga baro diwo.⁵ Kurtu A2.8 dè wasəla sunana yakku fulezəna:

Kurtu A2.8 Kuwa dèga futu wasəla-a sunana jamiye dèga lezəna ma dèga kulasne

Koro
muhimmima
ndaso tuworin?

Raktè jumla amma zamtənaye

Amdo fitəna diye zamzənama, yallanzaso, am suro fato falleso-a nungamanzaso-adə sandima kuwa dèro bana yadoga fulutə-adə sando, layya ilmunzaso, zundun zaso, arzənyi nzason faida tayin man. Sunyaye, suro fitənaa kadaye, affected populations are less able to use their capacities for different reasons (for example, lack of awareness about services, resources have been depleted, community networks have been cut off). Hangal nəm sandi allo yikke:

- Ilmu ndaso ma, au cida mukkoye, arzinyi, raktu amyedo faidata suro kuwa dəyen kənəngata au sha faiza au bannadəga fulu ada? Ndaran/ayiro raktu-a adə fidaatə
- Raktə ndasoma shi kuwaba dèga ngəlaro fuluiyin au bana tadənama də ngəlamaro faidagawo (kuru awoado sanadiyan zamen waazənawo)
- Ratə ndaso mbejimado faidatinyima kuru abi nankaro Raktə ndasoma ngawon faidatənamado wane njastənama au kərmaro raktə tuwandinma?

Nzunduwa-a nizamma-a kuru cidawu-a fatobe

Suro lamarra nguwuw soro, amdo zamtənama soda layyado maiyya bulaye suro lamar dəyero sakkə, num raktənzaso dèga sabsu, fasalla au layya kuwa dèga faidata ita ngəla zayyinye, suro jami nzayelan Notə futu katap gotəye nasha adəye notədə zauro faidaa, katapgota am bana kan jimariye, lardaye-a lardəga dinabe yye-a Hangal nəm sandi allo yikke:

- Abiso duno-a arzenyi-a na jami diyen dəganama au raksa nanzadən sawandinma?
- Num wakilla bayan tənawa, sandima shawariya, karega samtuwumaso, au ninga-ala nzerifoye gowozayyinma?
- Abiso raktədo adaye, muamalaye, numduno nasha awo dəye au raktədo cidaye au cidawuye? Abiso cidazainwo, mbejima kuru/au faida tənama Jilibi soro fafallata suro woktu nguwu yen?

- 5 Amdo sandima hakku cidaye badiyaramma sodə sandima kəlanzan hakku buro salakte daraja yiwoye maso, au nzerifo-a hakku amye yiwo-a suro naa cidaye cidiyanza yedə Cidiya kaidaga lardə dinaye ladən, amdo sandima num k Kuru, am gomnatiye-a gomnati gənyi-a suro riyiji diyedə hakinza gade mbeji cidiya IHLyen.(ICRC Professional Standards, 2018:11)

Cidaramla, awogade-a raktu banadiwoye

Raktu samma nzetkawoba diye wutadə, bayanna futudo cidawu gomnatiye-a gomnati genyimaye-a raksa bana dəga sadin au nyianza diwoye də mbejiro asuta, , adəgaima raktə amma gadeye kula kuwa diyen dunonza mbejima

- Jilibiro amdo cidadwu sodə/ nado hakkinzama raksa au nyianza muko yikko mbeji?
- Abiso layyado gomnatila au gomnatila genyimado kuwa dəga baro diwomawo? layya gade gomnatila genyima mbejiwa, nzvrifo au bana ngelama yiwoye? Abiso layya adə banaye sadə kela jami diyen?
- Abiso bayyanna do kurmaro mbejima nasha bana kanjimariye, fuwutuye-a siyasa lardəga dinabeye au raktu sharaye-a layya banaye-a
- Jilibiro raktə, arzenyi-a awodo cidarwo gade sodəga banazənma (bana kan jimariyega, fuwutuyega, cidawu nəlefayega) faidatə raktədo amdo zamtənaye sodəga-a dulowa fatobe-a lardə ye-a, kuru tajirwa-a num dunoba tajirwa dəga faitəye-a fulutu nzetkawo dəga tuwandin?

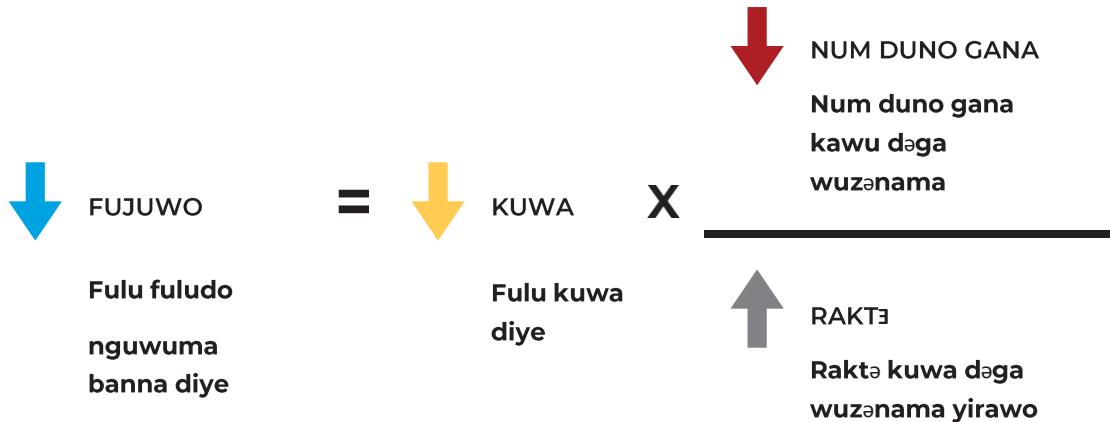
Ayiso
kulastiyin?

Raktədo cidaramye-a bana yadoye-a cidawu gadegadeyedə zauro faida-a, nunga numdə raktə mbejima dəga ruworo terə au indiro waltə diwoye ngelaro asutə.

Kulashidə nazaru bana nzetkawobefafaltənama tədənamera suro katabba yakka cida nguwl nzetkawube madəga dəga banazə asutiyin Shimo cidiyayedə nyiro shawarido futu bayanna cidiya wasəlaye madəga fasalluminye cin

1. Sambisoro raktu gade sodə-a nzetkawoba do asutənamera dəga kulle kuru musammaro awoadə nzetkawoba diye suwudinma-a kuwa asutənamera suro jumla jami yedən kelle
2. Nazaru diye kəltəramzə kun tilomi 1 dəga wune, kulashi banaama kulastro, kuwa dəro num duno gana diye kulasta nankaro-raktədo nzetkawoba ma wuzənamera-a
3. Wasəlaa ngawoye (awodo tajirwa diye suwudiyinma kela amdo zamtənaye) fasalla do jumla jami dəye suro naptəram diyen ye mbeji musammaro num duno gana kuwa dəye nasha nzetkawoba do asutənamera Aəsodə nyia banazv raktədo suro nadəyen mbejima-a jumla jamiy -a asunum tajirwa dəga fulunumin Muamala kate raktə-a raktəba ye mbeji, fal tərayya fal madə fulutiyyin Misallo, raktudo hawarra fantiye ba suro təlam jami diyedə raksu num duno gana kuwala nankaro surayyin, kuru raktunza kuwa dəga baro diwoye fuluiyyin Adəgaiyi, bayyanna kula kuwa diyen nasha kada men suro təlam zayen mbejiro wallonoma, raktə jamidiye təraye mbeji kuru num kuwa dəro katanza diye fulu tiyin Muamala kate kuwa dəro kata-a raktə-adə, suro (kurtə A2.9)-a kuru Nduptəram kuntilomi 1 ye dən bayanna tədəna

Kurtə A2.9 Somsomi num nzetkawobaye (InterActionyen gowotə)

Ayiro dajiye?

Nasha gade
soCidaramso də
abiso suwudiyin?

Wasəla adə tamotəram kulashi diya suwudu kultəra raktu amdiye kumaro waajinma, duluwa fatobe-a garno-a raktu bana yadoye-a, ranno au njokkuno dəga baro diwoye-a ngularo asutu.

Kulashi nzətkawobe də bana do ngəlama kəltəgə cinma nyia shimoza bannado wazənama-a njokkuno-a-a ranno-a kula am gade gade-a naptəram-a sukku asunumin, shi adə surodən faraa suru raktu diye-a bana yado-a mbeji

Sabsawi bayanne-a hawarra do nyia banazə nzetkawoba dəga asunimində, cidaram au sanyaram gade gade men ishin

Nado sabsawi bayanne-a hawarre-a fandəmadə yikke:

- faraskəram kanjimari kurmaro lejinma (HNO/HRP/humanitarian programmes tracking, referral status/reports, etc.)
- fatoye “raktədo kadkadiro təkkənyima” (cidawu kallo cidatiyinma, CBOs/NGOs-a, muamala kate am lardədiyayen kənənga tayinma, etc.)
- IHL/IHRLye (HC/RC,cidawu IHL/IHRL, NGOsaye, etc.)
- cidaram fatobe (faraskəram ita fuwutiye, faraskəram raktuga banaye, bayanna kate jami amye, kamanzasoga.).

Bayanna kəla kulashi nzətkawuye sambisoro faidatiyinye

Duluwa cidabe suro waəla-a diyau (kuru suro kulashi PAFye cidanzəyedə) duluwa kulashi nzətkawuye boronzə fal yema dəga kalkal zəna. Sambi soro duluwudə tamonəmiya,sha waltəne gaiyi (futu kurtanaro au shi gənyi men) nyi amdo muhimmima mukonza suro cida diyen mbejima. Sandiro loktudo awoaga sandiro wazənama sodə ye, kulaa futu kulashi dəga ngəla kuru mburshe-aro tədinma

Suro dəro garne tawu-tawuamkallo cida tədinma/am suro cida diyen bananza mbejima ye Shi adə sukku kulashi dəga kasattiyin, adəye sukku amso kəlanzən katap gozayin, kuru num mburshe kulashi diye surayin, musammaro hangal nasha am suro cida diyen bananza mbejimaso də gənatayen, loktu allan.

- Sokku muradəgaso dəga fasarnəminma-a, muradə kulashi diye raktə faidatiyinro tawatta-adə
- Akallaro indi suro cida kulashi yedən. Amdo bananza suro dən mbejima dəga suro dəro datene yikke, nazaru nəm dəga banazə asunəmin, bayanna, fasari-a awo wajinma fodətə-a Sa kulashinəm dawarrataro waljiya, amma kau yitafantəyinro, waltəne kuru dajirambe diye kuru kulastə day am lamardən mukkonza'a ye sadə. Katkadiyado tamotənama shima nganzanəm wunimia, nguwu soro isə loktu baro waljiyin, bayan amdo bananza suro cida diyen mbejimaro katab goniminma
- Nasha muamalaye ye kojima, bayannado təmona so dəga samne shima koro fuye dəga banazə asutiyin

Loktu dəga-a fasal isawuye daga-a gone, kulashidə loktuklan tədəna kuru dalil cida diyro cida tənaro walzə nankaro Musammanmaro, loktuwa shawari faidaga gotəye-a loktu cittadə diwoye-aro hangal yikke sokku loktənum kulashiye-a tartəye-a awodo kulastiyinmate də. dalildə, naptəram kuntawuye tədinma larawa dajiramye kuntawoson tədinma dəro kalkalo tədəya təraanama, daji dalildo bayandəga yim liyinin buro yema nagawo kuntawu yakka dərize isənamayen Boro wosoyega adəro loktunzə gone :

- Awoaga tuwandənama sodə mbejiro hangal yikke, amdo sandi nankaro bayan dəga tədəna dəro faidajinro
- Kallo amdo banza sudən mbejimaro laiye futu saranaro ci sakku, loktədo sandima raksa ci sakinma
- bayanna na amman təmonasodə (such as protection monitoring reports and OCHA monthly updates) mbejiro tawatkəne kulashi dəro sambiyaye mbejiro walzəkur raktə faida tiyinro walzə

tamotəram Kulashe PAF ye

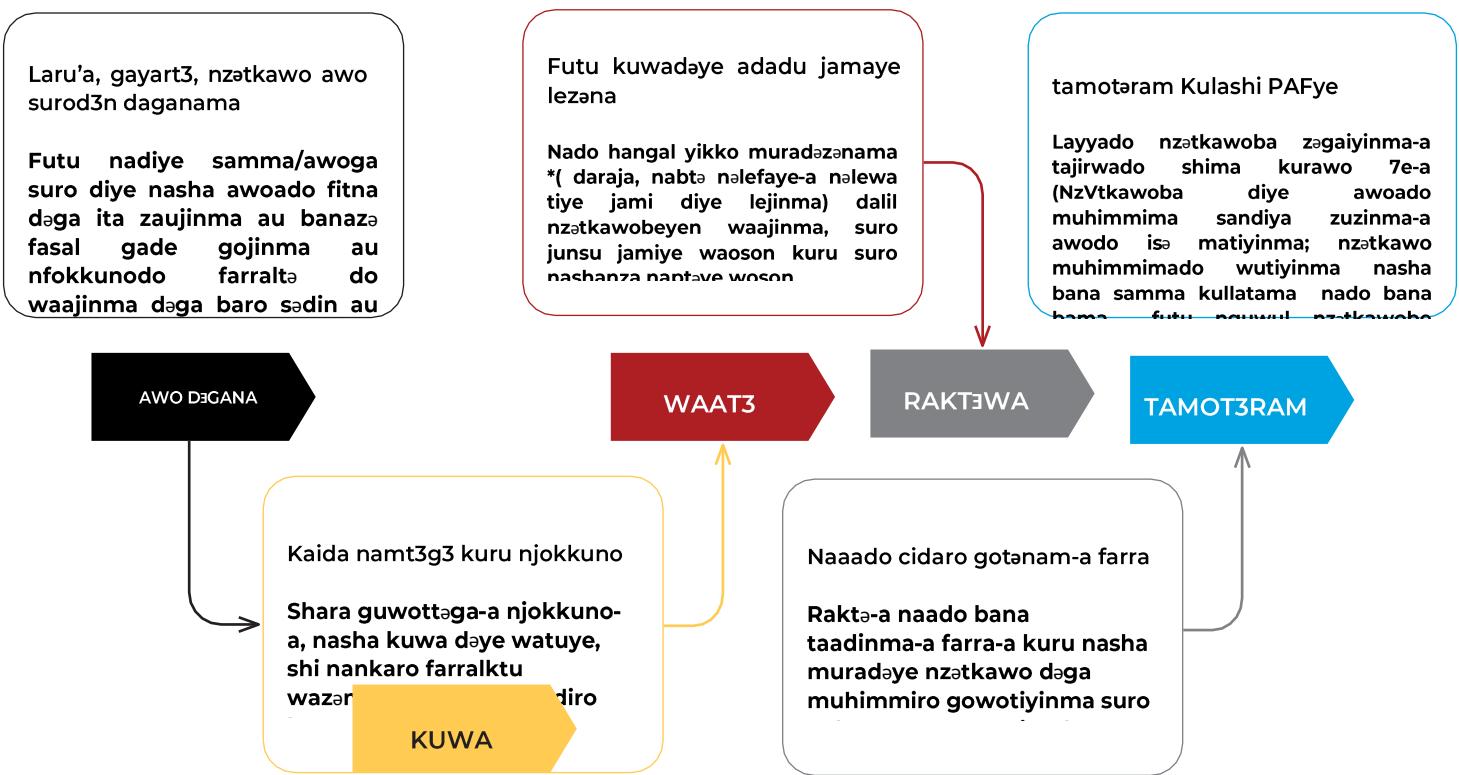
nzətkawo baye kuru awo shi nankaro wajiyin ma

Ayiro shi
adə
faidagaro
wallono?

Kulashi nzətkawo yedəga faida təne nado nzətkawoba dəga notəro kuru nunga banaa yadoye dawarne, suro shi advyelan, cidawu muhimmima dawartə masala do tajirwa kurama dəga baro diwo Kabba adə, kulashi nasha wasəla woso-a sabsəna, kulashi mburshi-a kəla tajirwa dəga nzəroro diwɔye Kurtu A2.10ye də futu bayanna kulashiye tuwandənama wasəla wosoye nyia shimozə tamotəram kulashi sammasoye diwo

Kurtu A2.10 PAFye futu tamotəram kulashin zaye sabtənama

Koro
muhimmima
ndaso tuworin?

KOROD3 ABI? NDURO? ABI NANKARO? SAMBIRO? kuru Jilibinmen? sandiya faidatə bayaana nduptə kuru baynna nzətkawoba yedəga feletiyin.

Shimo PAFye də naado muhimmima nzətkawobe yedəga asutiyin, awoaga matəna sodəga kuru lamarra dəga faida buro salak yero gotə, kuru nzətkawoba fuwu waajinma təmatə Ktab allan korodə bayanna adə soga matinro kasabtə:

- Abiso nzətkawoba do jumla jamiye asutənama sodiye sandiro waajin suro nabtəram zayin Jilibiro tajirwa adə amdo zamgataye dəro gadegader waajin
- Futuyiro kuru jilibiro kuwa gade gade, num dunon shi nankaro-a raktəga nzətkawoba do jumla jami dəyema dəga bana zəyin
- Abiuso cidawu do hakki muhimmima kəlanzan mbejima dəye bana-a kuru raktə-anza sowo nasha nzətkawobado asutənma?
- Abiso katabdo gotənamə (kuru naado cidətə tədinma-a nabtəram-a) tajirwa dəga fulutiyyin au tərayinye, hakku gowottə dabtuga kuru faitə-a;wande layyado nzətkawoba do

waa um ita nana mi, ranno-a au kamro awoala nadinro dabtaye, kuru amdero nzərifon zaga
jin darajan zaga kallanne?⁶
ma
dəg
a
walt

⁶ IASC Protection Policy (2016:3)

Ayiso
kulastiyin?

Bayanna samma fasal ne suro awoga do nzerifoba asutunama dən Futu kulashi dəga kartənamadə (naptəram, nasha, lardə, etc.) sandima futu kare cida diye, futu cidadə tedinye, kuru kare'a kulasheyə dəga samma zuziyin Awo sammaro wumiya, futu PAFye asutanza muhimmi ma, dəluwu kulashiydə nzətkawoba də

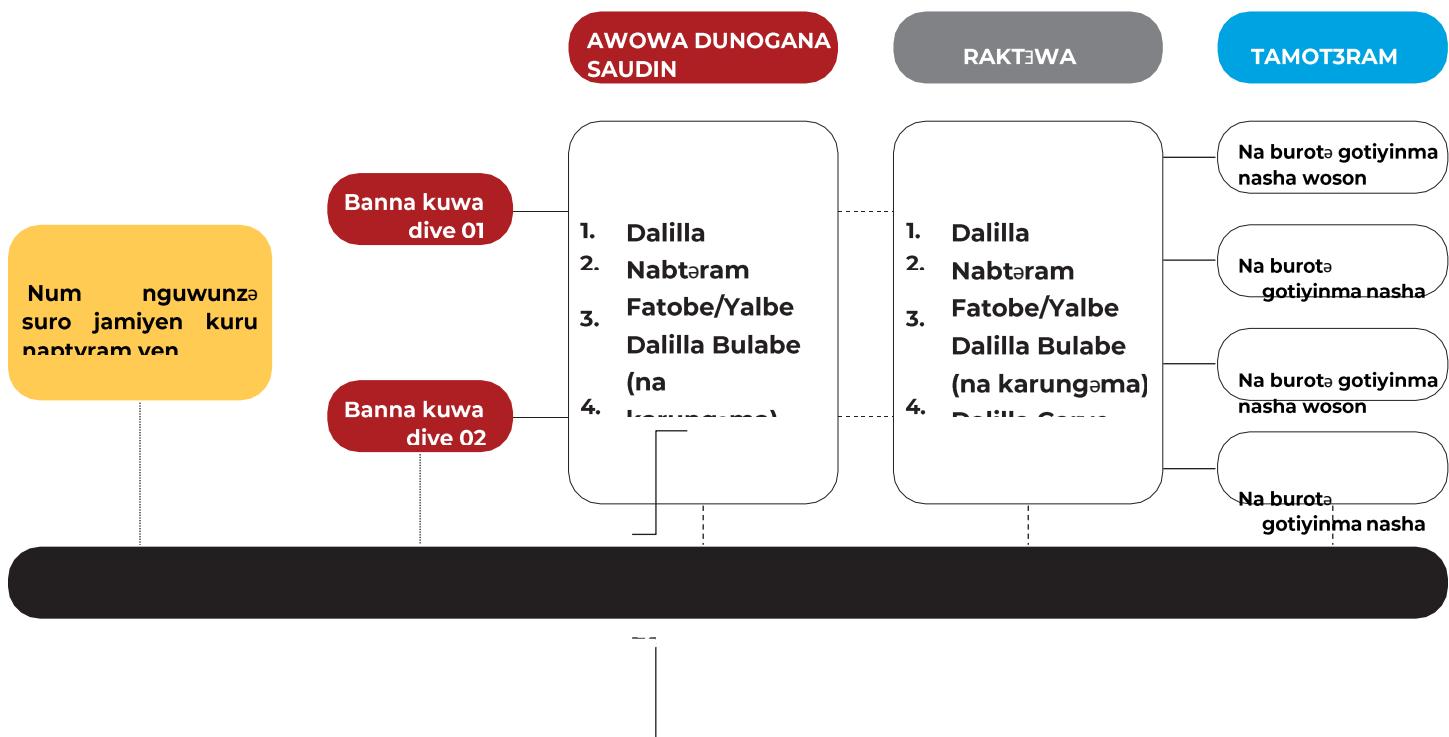
- nasha nguwu lezənawaro hangal sukku
- Awoga jiri tilowa wazə jumla amye notənama sodə
- jumla jamiye gaderə lejin (misallo, am mukon bariya gomnatiye gaənyima dəye checkpoint nza na A ye madə B ye ma dəga gadegaderə-a kongaso dəga lejin? Kamuwa-a kongaa-a so dəga gadegaderə lejin, au am jiri təlam nza gadema dəga gaderə lejin?)

num katə kuwa dəro-a raktədo dəganama suro jumla jamiyedənna naptəram jamiye diye-a kulasne.⁷ Wasəla woso suronzan bayanna na am zamənaye-a hawarra-a mbejiro walzə, sonyaye, bayyanna muradətənama samma kulastə

Cidaado rakko cidawu gadegade banaza suro dən mbejima dalil fallo cidatənama au faida tuwandin fallo tədənamadə, surodən kulashi kulakəltə tədənamə au katab gotənma.⁸ Adən kasən, dulowu-a kulashibedə bayanna matinma duowa suwudin, layya kula kəltə awoaga kallo muradətənama kula kultə tədiya (futu aluwu-a faida cidawu gadegade ye men). Suro adən, misall adəsoye mbeji, cida kula wutu do killo tədənam, futu bana dəga fasaltə tədənaye, katabba bayanne kula kəltə tədənaye, karabkaa cidawuye-a amdo hakki amma matama-a Kazinya kəkəllatama asuta, awoado awo sandiga sukku wazanama tiloma-a au letəramza falma, sa diya hangallo təkkə loktudo awoga muhimma-a katab sandiya lairo yikkoye tədin man.⁹

Kurtu A2.11də misal layya PAF dəye tamotəram kulashin zəye-a cina, bayanna tuwandunma dəga faidatə kuru katab kozənama dən kulastiyin

Kurtu A2.11 Misal awoga samma katab kulashi PAF diye

⁷ “Fasal naptəramye awogado num dunoba lamar dəye suwudinmadə zauro nguwuro nasha kulashi ilmuye kura muamala amyega wuzənama ladən faida tiyin, kuru sha kula kulan gotəna faida tiyin amdo cida kanjimariye-a nazaru fuwutuye-a soma dən.” Sawur amye Sharaye Amarzənyima Loktu Tajirwayen Information Management Guide, IOM (2020:42).

⁸ ICRC Professional Standards (2018:47)

⁹ ICRC Professional Standards (2018:41)